Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Munk, Johan Storm.
Titel | Title:	Norges Farvel til Hans Kongelige Højhed Christian August, Svearigets Kronprinds.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Christiania : N. Wulfsberg, 1810
Fysiske størrelse | Physical extent:	84 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

190 IV 255.
DA 41 II - 189
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 41 II 8°
1 1 41 2 8 019139
+R6x
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Oldenburg.

Norges Farvel

til

Hans Kongelige Højhed

Christian August,

Svearigets Kronprinds.

Udgiven

af

Johan Storm Munk,

Feldtprovst.

Christiania.

Trykt og forlagt af N. Wulfsberg.

1810.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Tilegnet

enhver Norges Mand,

hvem

Christian August's Minde

er

dyrebart og helligt.

Norge, indviklet i en byrdefuld Krig med Briten, havde allerede i to Aar været i aaben Fejde med Nabolandet, og sukkede nu efter fredelig Forstaaelse med sin Grande. Borgeren, der saae enhver Kilde til Erhvervs og Velstand tilstoppet for sig; Bonden, der led usigeligen under Hunger og Landfarsot, Krigens Følgesvende; Krigeren, der uovervunden af Fienden maatte bukke under for et langvarigt Feldttogs Besværligheder; Patrioten, der med Vemod saae tvende Folk, som Naturen har bestemt til broderligt Samfund, ved unyttig Kamp at spilde hinandens Kræfter — Enhver ønskede varmt Fredens Gjenoprettelse med Sveariget. Norge higede efter at ende en Strid, som vel havde givet dets forrustede Hellebard dens gamle Glands, som havde hævdet dets Sønners gjennem Aarhundreder arvede Hædersnavn, men som dog, trods de modigste Opofrelser, de kraftigste Anstrengelser, maatte i Længden udtømme Landets sidste Hjælpekilder. Fredshaabet oplivedes mere og mere. Den saalænge forønskede Tidspunct

nærmede sig, da de Norske kunde favne de Svenske som Brødre; Fredsunderhandlingerne begyndte — men — det forekommer utroligt og er dog virkeligt — det synes en Gaade, og kan dog let forklares: — Fredens Nærmelse opfyldte hver følende Normand med ængstelig Bekymring.

Norge skulde vinde et Gode, Freden med Naboe-Riget, og tabe et andet: det skulde see sin velgjørende Skytsaand, Prinds Christian August, udvristet af sin Favn. Denne ædle og udmærkede Fyrste, valgt til kommende Drot, næsten uden Exempel i Verdenshistorien, af det samme Folk, mod hvilket han førte Norges Sønner i Strid, kaaret til Tronfølger af Sveas højmodige Nation, der havde lært at kjende og højagte Mandens Dyder — Norges elskte Christian havde modtaget det Kald, der vinkede ham til mere udstrakt Virken, under Betingelse af Fredens Gjenopretelse med Norge og Danmark. Freden blev snart afsluttet. Vel modtoge Norges Sønner Fredsbudskabet med glade Hjerter, med inderlig Tak til Albestyreren; men i Glæden blandede sig Smerte — ak! thi den Priis, for hvilken Freden maatte kjøbes, var alt for høj — Christians Forliis!

Det var Norges kjæreste Haab, at han, som i Nødens og Fejdens Dage havde været Landets Frelser; som mandigen og viseligen havde værnet om Norges Selvstændighed; som saalunde havde vundet Normæn-

denes Hjerter, at de havde knyttet deres Skjæbne til hans: — at han fremdeles skulde i Fredens blide Solglands udføre vor retsindige Konges Villie, og derved bidrage til at omskabe Norge til den blomstrende Stat, som det virkeligen kan vorde. Norges Sønner, der fuldeligen skjønne, at de Omstændigheder, under hvilke Christian virkede iblandt dem, maatte tit tornestrøe hans Bane — ønskede saa inderligen, at Landets blidere Stilling maatte sætte dem istand til, at plante nogle Roser paa hans Vej; — at det maatte lykkes dem endnu en lang Række af Aar at give ham talende Beviis paa: at højere end han kan ingen Fyrste være elsket af et taknemmeligt Folk.

Det maatte ikke skee! Forsynet kaldte ham til højere Ting. Den sørgelige Dag nærmede sig, da Norge skulde sige den elskte Fyrste sit vemodige Farvel. Den mørke Afskedstime var allerede bestemt.

Det var en Trang for hver Normands Hjerte endnu eengang at udøse sine Følelser for den uforglemmelige Christian. Enhver ønskede til Afsked at ytre ham den varmeste Taknemmeligheds og Kjærligheds uskrømtede Hylding.

Til den Ende lode Borgerne af Hovedstaden efterfølgende Indbydelse udgaae:

Indbydelses-Skrift
til
Fredsfesten og Hsjtideligheden
for
Helten Prinds Christian,
den 29de December 1809. *)

Vel stedes den kjække Sømand tit i Fare,
Naar han svæver op og ned
Imellem Himlens Skyer og Havets Dyb,
Naar Stormens Rasen i en taagefuld Nat truer at opløse
Hans Bolig, det af skrøbelige Planker sammensatte Skib.
Held ham, hvis han endnu i rum Søe
Kan bruge Rorets Kraft og Magnetnaalens Vejledning,
Og derefter formaaer at lempe og mindske de fremskyndende Sejl,
At oppebie Dagens Lys og Havets tilbagevendte Roligheed. —
Men stundum overrumples han af voldsomme Ilinger,
Naar han er indsluttet i snævrere Farvande,
Hvor han selv ved Middags-Solens Skin
Behøvede al sin Konst og Erfaring,
For at snoe sig uskadt imellem de mange farlige Steder.
Nattens uigjennemtrængelige Mørke forvilder Styrernes Anslag,
De forbitrede Storme udslukke Natlampens Skin,
Søstyrtningers Tummel kaster selv den vejledende Magnet
Ud af sit vanlige Spor og gamle Sæde,

*) Efter Borger-Repræsentanternes Ønske forfattet af Niels Wulfsberg, Tredie-Præst i Christiania.

Regn og Slud forvandles af Frosten til Jis,
Alting klæber sig fast ved de arbejdsvante Hænder og Fødder.
Ak, og Skibet er gammelt og dog aldrig saaledes før prøvet,
Men dets Bygning indrettet til kortere Rejser
I kjendte Farvande ved Sommerstid!
Neppe kan Skroget længere lystre det styrende Ror,
De utrættelige Søfolks Kræfter udtømmes omsider,
Pomperne findes ej mægtige til at uddrive det stigende Vand,
Strømmens Kraft drager uformærkt Skibet af den rette Vej:
Hisset eller her er ukjendte Kyster, Sandbanker og Skær,
Men overalt den visse Død.
Himmel og Hav ere lige sorte,
Og Alle tilstaae med Jammers fortvivlede Raab,
De vide ikke hvor de ere, eller hvorhen at flye.
Skibets lydelige Bragen forkynder
En nær forestaaende Ødelæggelse.
Føde og styrkende Drikke ere næsten tilende,
Alting er udmattet; Intet som kan forfriske de Vansmægtende,
Og der haves ikkun eet, men et skrækkeligt Valg:
At døe af Hunger og Frost, eller opsluges af Havets Bølger.
O frelsende Himmel!
Endnu har Du een lysende, vejledende Stjerne.
Hvad er det for et Blus?
Hvo er den som tindrer, trods Mørket, saa klart i det Fjerne? . . . . .
Det er Haabets velsignende venlige Stjerne;
Den kjender alle brave Sømænd.
Nu iler hver kjendt Mand paa Dækket,
Alle see hvor den glindser i Norden.
Styrmanden sammenligner den
Med sin Sejlekonst og Afbildning af Himlen,
Søgutten med egen Erfaring og Fa'rs Underretning fra Barns-Been.

"Hvor den leder os, didhen vil vi styre!" —
Og alle Farer glemmes og alle Kræfter forenes,
Og Skibet lystrer, og Vinden føjer og Sejlet bugner,
Og midt imellem dræbende Klipper og fraadende Bølger
Naaer Skibet ligesom af sig selv den forønskede Havn.
Der skal nyt Forraad indtages,
Der skal Skibets Redskab forbedres,
Derfra skal man i en lykkelig Time løbe ud
Og omsider finde Hjemstavn og Roe og Velstand.

Medborgere!
Klart staaer det end i Alles Minde,
Og vee den, som letsindig forglemmer det,
Hvad Norske og Danske Stater have lidt
I de tre sidst henrundne Aar.
Ikke nok,
At vi i dyb Fred anfaldtes med Krigens fortærende Luer,
At medens Nogle blødte, hungrede Andre, forarmedes Mange;
Men en ulykkelig Statsstyrelse i Norges Naboland
Indviklede Tingenes Sammenhæng saaledes,
At Fredens ældste Venner bleve nødte til at føle Krigen dobbelt,
Og nødte til at bryde alle gamle Forbindelser,
Grundede i fælleds Herkomst og Fordums Forening,
Sluttede ved Venskab, Slægtskab og indbyrdes Gavn.
Menneskevennens Hjerte ømmedes ved den sørgelige Nødvendighed,
At føre det dræbende Sværd mod dem vi burde
Dem vi vilde række venskabelig Haand.
Udsigterne vare mørke:
Dannerkongen, født til at byde fra Nord-Cap til Elben,
Kan ikke være overalt uden ved sine Befalinger;
Havet adskiller hans Riger,

Hans redelige Villie, hans utrættelige Flid kan ej tvinge Elementerne;
Krigen, der indtrænger sig i Alt og forstyrrer alle fredelige Sysler,
Vil bemægtige sig selv det frie Hav,
Og synes at forbyde Landsfaderen
At klæde og føde sine kæmpende Normænd.
Han gjør hvad han kan og dette er Meget,
Ved det guddommelige Forsyns Mildhed blev det usigelig Meget,
Blev Redning og Velsignelse for Norges Rige:
Han betroer sit Klippeland og sin Hærs Anførsel
Til en uforfærdet, en prøvet, en ædel Mand. —
Han!
Den samme,
Som Kongen elsker og ophøjer næst ved sin Trone,
Den samme,
Som hver ærlig Norges Mand med Tak og Ærbødighed hylder,
Den samme,
Som selv vore forrige Fiender frygte, beundre, hædre, tilbede,
Han mødte Faren,
Han kom, saae, slog og vandt.
Kjæk og uforfærdet i Feldten og i Modgangs mørke Timer,
Viis og velberaadt i rolige Øjeblikke,
Maadeholden i Medgang, skaansom mod Vanlykkens Børn,
Ædel i Hjerte og Daad
Retfærdig i Alt og mod Alle:
Saadan var den Mand,
Som Kongen kjendte værdig at staae i sit Sted,
Saadan er den, som Kongen og Folket hædrer. —
I ærlig Kamp
Trhvervede Kraft og Bestemthed Fiendens Ærefrygt og Agtelse.
De, som Krigslykken sendte undertvungne ind i vort Land,
Dem lærte Gjæstfrihed og Mildhed endmere

At kjende og elske, at kjendes og elskes af
En nærbeslægtet nordisk Nation. —
Kongernes Konge
Satte Grændser for en misbrugt Kongemagt:
Under hans Forsyns Styrelse
Lykkedes det uden Blod et stemmeberettiget Folk
At sætte en anden Regent paa Tronen,
Der elsker Freden ligesom Dannerkongen.
See,
Disse Nordens Konger have nu rakt hinanden Haand,
Og ak, at alle Jordens Fyrster ville gjøre ligesaa!

Norriges Varetægt
Og hvad vi have gjenvundet af Freden
Erkjender hver ædel og fribaaren Sjel
Med taknemmelig Glæde.
Til ham, som styrer ej blot Nordens Riger
Men hele Jordens vide Kreds,
Til den Evige
Skal derfor Nationens Lovsange og Bønner opstige,
Med ydmyg Tak til ham, som er Fredens kjærlige Giver;
Med Ønsker om Held og Kraft og Viisdom
For Norrigs og Dannemarks Konning
Kong Frederik den Sjette,
Den Ærlige, den Fredsærdige, den Utrættelige;
Med levende Erkjendtligheds Følelse
For Landets Frelse ved Landets Ven
Norges hidtilværende Statholder og Hærens Feldtmarskalk
Prinds Christian August,
Tronfølger til Sverrig,
Den Kjække, den Raadvise, den Retfærdige:

Med fromme Ønsker og brændende Bønner for Fædrenelandet
Om hvad der er Folkets og Landets sande Vel;
Med venligt Sindelag og hjertelig Forbøn
For det nu fredforbundne Nabofolk,
Dets nærværende, dets tilkommende ædle Styrer. —

Borgerne i Christiania,
Som ikke have villet være de sidste
Der paaskjønnede
Kongens Godhed,
Heltens Fortjenester,
Landets Vel,
Have endog besluttet at lydeligen ytre
Disse for gode Borgere værdige Følelser.
Efter Fædrenes Viis
Agte de i Guds Tempel at begynde denne Højtid,
Hvilken de ønske med alle lovlige Autoriteters Tilladelse at anstille
Som en Taknemmeligheds- og Freds-Fest
Den 29de December 1809. —
Dannerkongens Fortrolige og Norges Velgjører,
Højbemeldte Fyrste og Herre
Prinds Christian August,
Saavelsom Kongens Frende og Armeens Hærfører,
Prinds Friedrich af Hessen,
Have gunstigst tilsagt at ville bivaane Festen,
Som forkyndes ved Kanonernes Torden
(Dennesinde et Tegn paa Fryd og Jubler),
Og aabnes med dertil passende Musik
I Vor Frelsers Kirke i Christiania,
Hvor først fra Prædikestolen en Indlednings-Tale holdes
Af Højædle Højærværdige Hr. Slotspræst Pavels.

Efter Afverling af Sangens Harmonier
Vil Højvelbaarne og Højærværdige Hr. Doctor Theologiæ Bech,
Biskop over Aggershuus Stift,
Træde frem midt i Forsamlingen,
For fremdeles kraftigen at lægge Tilhørerne
Festens Hensigt paa Hjerte. —
Hertil indbyder Borgerskabet i Christiania
Af broderlig Hu og et velmenende Hjerte
Saavel deres Medborgere i dette Stifts øvrige Kjøbstæder,
Som samtlige vorne Medlemmer af Christiania Menighed,
Saa mange som Rummet modtager,
Gejstlige, Verdslige, Statens Embedsmænd,
Fædrelandets Forsvarere, Videnskabernes Dyrkere,
Adel, Borger og Bonde, Mand og Qvinde,
Alle uden Forskjel, som det bør sig i Guds Huus.
Borgerskabet ønsker og haaber, at disse Indbudne
Ville laane Højtideligheden deres Opmærksomhed,
Og forhøje den ved Orden og Stilhed.

Længere hen paa Dagen
Vil man i samme festlige Anledning
Forsamle i Høje-Lofts Sale
(Ligelunde efter vore Fædres Skik)
Saa mange hæderlige Mænd, som det indskrænkede Rum vil tillade,
For i de samme høje Personers Nærværelse
At forfriske Legem og Sind
Ved anstændig selskabelig Glæde. —
Landets Brystværn, Kongens væbnede Mænd og Heltens Medstridere,
Som nu efter fuldendt Feldttog
Have lejret sig hos os og sikre vor Tryghed,
Skulle ved denne Fest, paa passende Maade og Sted,

Finde Vederqvægelse og Anledning
Til glad Erindring af Tog og Bedrifter.
Saavidt muligt vil man med kjærlig Haand søge at bevirke,
At den Fattige paa den Dag ej føler, han er fattig. —
For at forhøje Dagens Glands
Have Indvaanerne enet sig om og ansøgt Tilladelse
At anstille om Aftenen
En almindelig Illumination inden Stadens Grændser. —
Endelig ønsker Borgerskabet
At deelagtiggjøre i hine Selskabs-Glæder
Det Kjøn, som skabtes til Mandens Medhjælp og Fryd,
Og som de gamle Nordboer stedse holdt i høj Agt og Ære,
Ved at indbyde dem
Til en festlig, uskyldig og behagelig Dands. —
Til disse det selskabelige Livs velanstændige Forlystelser
Have Kathedralskolens høje Bestyrere
Paa denne Nationens Festdag
Overladt Brugen af dens Værelser. —

Medborgere og Medborgerinder!
Kommer med frydefuldt og et taknemmeligt Hjerte,
Lader paa denne Glædens Dag Sorg og Bekymringer fare,
Overgivende dem i Hans Haand, som sørger for Alle!
Bidrager ved passende Munterhed, ved venligt og jevnt Sind
Enhver Sit til at stemme en i Sandhed god Tone,
Og at opfylde Dagens Øjemed!

I denne og ingen anden Hensigt
Lod Borgerskabet i Christiania denne Indbydelse udgaae
I December Maaned
Aar efter Christi Fødsel
Eet Tusinde, Otte Hundrede og Ni.

Forinden ovenstaaende Indbydelse blev udstædt, vare Borgerskabets Repræsentanter, eller Christiania 12 Mænd, sammentraadte, for efter fælleds Overlæg at foranstalte alting til den Fest, som Enhver ønskede maatte vorde dens høje Gjenstand ikke aldeles uværdig. De Herrer Povl Clauson, Jørgen Pløen, Søren Horster, Haagen Mathiesen, Johan Riis, John Collett, Erich Thurmann, Lars Smith, Ener Holm, Daniel Schæffer, Søren Wang, Rasmus Schriver, hvis hædrende Lod det var, ved denne højtidelige Lejlighed at staae i Spidsen for Stadens Borgere, svarede fuldeligen til sammes Tillid, idet de til Enhvers højeste Tilfredshed med Iver og Smag ordnede det Hele.

Den til Festen bestemte Dag, den 29de Decbr. 1809, bestraalede neppe Egebjergets Klipper, førend 27 Kanonskud fra Aggershuus Slot forkyndte dens festlige Morgen. Ethvert følende Hjerte hævede sig i brændende Tak til den Allerhøjeste, ved den frydefulde Tanke, at denne Torden, som forplantede sig drønende fra Fjeld til Fjeld, ikke vakte til Kamp, til Blod og Ødelæggelse, men var Løsen til den gladeste Folke-Fest. — Hovedstadens Borgere erkjendte med rørte Hjerter, hvem de skylde, at det gamle Aggershuus ikke havde seet nogen Fiende for sine Volde; med de varmeste Bønner om Fremtids Held for den udmærkede Mand, der

havde fjernet Krigens Vold fra deres Boliger, ilede Enhver til Almagtens Tempel, for der at ofre sin frydefulde Lovsang.

Kl. 10 aabnedes Vor Frelsers Kirke. Nogle Tusinde Mennesker af enhver Stand og Alder opfyldte snart Templets ærværdige Kors. Midt paa Kirkegulvet var oprejst en Obelisk, efterlignende Norsk Marmor, paa hvis 4 Sider vexelviis saaes F. VI. og C. A. Chifre. Obelisken var omgiven med Krigere, der holdte Norges sejerrige Faner. Kl. 11 forkyndte atter 27 Kanonskud, at Festen tog sin Begyndelse. Kl. 11½ ankom H. K. H. Kronprindsen til Sverrig, Christian August, ledsaget af Hs. Højfyrstl. Durchl. Prinds Friedrich til Hessen, og escorteret af det saakaldte Gule Corps, sammensat af Stadens Borgere.

Stadens Magistrat og Repræsentanter førte Hs. Kongelige Højhed og Hs. Højfyrstl. Durchlauchtighed opad en ved denne Lejlighed i Kirken anbragt Trappe, betrukken med rødt Klæde, til Hs. Majestæt Kongens Stol. Efter en kort Pause hørtes fra Orgelet et skjønt og smagfuldt Præludium. Orgelet tav — og den yndede Taler Hr. Slotspræst C. Pavels besteg Prædikestolen; et højtideligt Stille herskede i Kirkens Hvælvinger, og Taleren udførte sit Foredrag, som følger:

Høje og ærede Forsamling!

Fredens og Fædrelandets Venner og Veninder!

De sidst henløbne Aar have en sørgelig Mærkværdighed i vort Fædrelands Historie. Efter næsten et Aarhundredes Fred kaldtes Danmarks og Norges Sønner til Kamp mod fiendtligt Overfald indenfor deres egne Grændser. En troløs Fiende, der kaldte sig Ven, overraskede vore Danske Brødre i dybeste, tryggeste Roe. Landets Angribere vare mange, væbnede med Ødelæggelsens frygteligste Redskaber; faa og uforberedte vare dets Forsvarere. Paa Kongestadens Ruiner, mellem dræbte Oldingers og Qvinders og Børns Lig foreskrev de grusomme Voldsmænd Love, og der maatte bringes et Offer, — ak, som maaskee seent forvindes, men sikkerligen aldrig glemmes. — I aaben Fejde anfaldtes vort Norge; vore Krigere ventede Fienden og vare beredte til at modtage ham. Ogsaa kronede Forsynet deres Anstrengelse med heldigt Udfald: af den Jammer, som umiddelbar følger Krigen, have vi her kun erfaret en ringe Deel. Men saa dens middelbare Virkninger — o! de vare des føleligere, og den var ikke aldeles ugrundet, den Mistvivl, hvormed Mange spurgte: Kan ogsaa vort Fædreland udholde den? Denne voxende Mangel paa det nødvendigste af alle Fødemidler, der syntes at gjøre Hungersnød uundgaaelig for det hele Land, Hungersbød for mange af dets Indvaanere: disse smitsomme Syger, Krigens uadskillelige Følgesvende, der i faa Maaneder bortrykkede flere af vor raske, kjække Ungdom, end Fiendens Kugler og Sværd maaskee i ligesaa mange Aar kunde berøvet

os: denne ængstende Affondring, hvori vi befandt os, udelukte fra Samfund med hver Nation, hvert Menneske paa den hele øvrige Jord: Handelens og Næringsvejenes Standsning og derved tiltagende Armod i de højere og lavere Stænder: hvo kan tænke paa alt dette uden Gysen og Smerte? — Men, ædle Medborgere! om det nu, da bedre Dage synes at oprinde, da Freden, blid, som i de svundne Aar, paany vender sit signende Aasyn til vort Fædreland, da vor fordums Fiende bindes til os — det haabe vi stadigen — med et fastere Baand end nogensinde forhen: om det nu stod til os at udslette de sidst henrundne to Aar af Dagenes Tal, om ved et Magtbud det skeede kunde vorde uskeet, og den bedre Tid, som nu synes at begynde, kunde knyttes umiddelbar til Rækken af de Fredens og Lyksalighedens Aar, vi forhen oplevede, burde vi da benytte os af denne Vælde? Ja burde vi — jeg spørger ikke Sandsernes fejge Træl, hvis højeste Attraae det er, beruset af Lyst at henslumre blideligen paa duunblødt Leje, jeg spørger Dydens og Fædrelandets tænkende, følende Ven — burde vi ønske, uafbrudt at have beholdt Fred og gode Dage? — Og ere da Lidelser — Nationers og enkelte Menneskers — idel Straffedomme fra en fortørnet Guddom? Kunne de alene betragtes fra den sørgelige, skrækkelige Side? Have de ikke ogsaa en saare gavnende? Er det ikke i Trængslernes Tid vi ret lære at kjende os selv, komme til fuld Overbevisning om, hvad vi kunne virke, hvad vi kunne undvære, og hvad vi kunne udholde? Naar sættes vort

Borgerværd og vort Menneskeværd paa en saa afgjørende Prøve? Naar gives os saa megen Lejlighed til at ytre, vore Brødre til at erkjende det? — Det være mig tilladt nogle Øjeblikke at dvæle ved dette sidste Spørgsmaal. Kaldet ved Medborgeres hædrende Tillid til at begynde Dagens Højtid med nogle passende Ord fra denne Talestol, kjendte jeg intet værdigere Æmne, intet, der mere umiddelbar ledede til Maalet for vor Sammenkomst. De høre mig da med Agtsomhed og Overbærelse, naar jeg korteligen betragter vore Trængsler, dem vi have overstaaet, og dem vi endnu lide, fra denne ligesaa opmuntrende som lærerige Synspunct.

Aldrig sættes vort Borgerværd og vort Menneskeværd paa en saa afgjørende Prøve; aldrig gives os saa megen Lejlighed til at ytre, vore Brødre til at erkjende det, som i Trængslernes Tid. Uden Tvivl ville mine tænkende Tilhørere, der raadspørge Erfaringen, være enige med mig i denne Paastand. Behagelig er Medgang for Individet, behagelig er Fred og Frugtbarhed og Almeenvelstand for Statsborgeren; men ere de vel i lige Grad gavnlige og forædlende, naar de stedse vedvare, aldrig afbrudte ved Fare og Vanheld? Bestandig Medgang, og den Sorgløshed, det Vellevnet der ledsager den, hvor ofte fordærve de det bedste Hjerte! Hvor ofte standse de Yngling og Pige, Mand og Qvinde midt i Løbet paa Pligtens Bane, eller føre dem endog henad en Afvej, der fjerner dem fra Maalet, til hvilket det burde dem at fremile! Overflod af Livets

gode Ting frister til Ladhed: den, der neppe behøver at udrække Haanden for at nyde hver mulig Beqvemmelighed, see hver Attraae tilfredsstillet, hvert flygtigt Indfald bragt til Virkelighed, saa letteligen forledes han til at troe, at Skaberens Bud: "I dit Ansigts Svet skal du æde dit Brød!" ej vedkommer ham. Uophørligt Velleynet føder lav Sandselighed. Et velbesat Bord, et mageligt Leje, alt hvad der pirrer Nerverne og inddysser Sjelen i en sød Glemsel af sig selv og sin alvorlige Bestemmelse, vorder saa let det højeste Gode: trættende Arbejde, tarvelige Maaltider, Savnet af de vante Forlystelser, det utaaleligste Onde for den, der lever hver Dag herligen og i Glæde. Varig Medgang forleder til Egoisme. Alt føjer sig efter os, og vi troe tilsidst, at det maa og bør saa være. Vort eget Jeg vorder os daglig vigtigere, og tildrager sig omsider vor hele Opmærksomhed. Vi gjøre Intet for vore Brødre, men fordre, at de skulle gjøre Alt for os. — Dog om vi endog ere vise eller heldige nok til at undgaae disse Snarer, om vi end ikke, berusede af Lykkens Tryllebæger, aldeles forfejle vor Vandrings Maal, og ile henad lokkende Afveje, der omsider slippe ved en Afgrund; at opfylde vor hele Bestemmelse, at vorde Alt hvad vi, med de Evner, der tildeeltes os, i Modgangs Skole kunde bleven, det er yderst vanskeligt, fast umuligt, naar vort Liv fra Vuggen til Graven er en uafbrudt Kjæde af lykkelige Dage. Der er Dyder, i Ordets ædleste Betydning, Dyder, uden hvilke vel Menneskets Charakteer kan

være god, men aldrig stor, ypperlig, beundringsværdig, og som ene i Modgang kunne udøves. Denne Taalmodighed, der tavs og rolig, uden Knur og Jamren, bærer de tungeste Byrder, og ofte hæver et frejdigt, haabende Blik mod Himlen, hvorfra Befrielsen engang kommer; denne Standhaftighed, der ligesaalidet skræmmes af Trudsler og Magtsprog, som bedaares af Løfter og Tillokkelser, der gaaer frem med stadige Skridt ad Vejen, den veed at være den rette, om end vældig Fordom fra den ene Side, fejg Modløshed fra den anden vilde indbilde den, at dens Maal er uopnaaeligt: denne uegennyttige Opofrelse, der trodser Møje og Farer, der agter Tabet af Formue og Kræfter og Liv for Intet, naar sandt Gavn derved kan stiftes; disse Dyder, som saa herligen adle Mennesket: det er ikke i Rigdoms og Højheds stolte Palladser, ikke i de glimrende Sale, hvor Strengeleg toner, og en talrig Hob glade Mennesker omhvirvles i lette Dandse, ikke engang i den virksomme Borgers, den gode og lykkelige Huusfaders stille, trygge Bolig, det er paa Sygelejet, i Armods Vraae, under møjsom, ubelønnet, miskjendt Anstrengelse, ofte endog i Fængsel og paa Retterstedet, de læres og øves. En ædel, ærværdig Mand var allerede hiin Oldtidens Vise, da han, yndet og hædret af sit Folk, nedkaldte Philosophien fra Himlen og indførte den i Menneskesamfundet; men da først blev han stor, Efterverdenens Beundring og Mønster, da han hellere valgte at tømme Giftbægeret, end at fornegte Sandheden, for hvilken han havde levet, den han og var trø til Døden. Hvor højt vi

elske Sandheden og Dyden og vore Brødre, det er kun i Modgangs Ildprøve dette tilfulde erkjendes.

Hvad der gjælder om Mennesket, gjælder og om Borgeren, og det Samfund af Borgere, vi kalde et Folk. Nationens Charakteer, som Individets, forværres let, naar uafbrudt, tiltagende Velstand er Fædrelandets Lod. I det mindste slumrer mangt et herligt Anlæg uden Kraft og Lejlighed til at udvikle sig, mangen Borger, der kunde bleven sin Nations Held og Hæder, vorder aldrig kjendt af sine Medborgere eller af sig selv, naar alt gaaer frem i uforstyrret Roe, det ene Aar, det ene Aartiende efter det andet. Ogsaa et Folk hensynker let i dorsk Uvirksomhed, naar Velstandskilder aabne sig allevegne, og Fordeel uden Møje tilflyder Enhver, der, blot ledet af Instinct, vil gribe efter den. En Nation, som et Menneske, vorder blødagtig og fejg, naar den Intet savner, Intet lider, naar Alt, hvad den seer og erfarer, blot opmuntrer den til at nyde og være glad. Ogsaa i National-Charakteren kan Egoisme vorde et vanærende Træk, naar Rigdom og Pragt, Mageligheed og Velleevnet er alt hvad Øjet seer. Men dette kan og være anderledes, og ej hellere mangle vi Exempler paa lykkelige Nationer, der endda vedbleve at være agtværdige. Derimod er det vel unegteligt, at det er i Fare og Trængsel, mere end nogen anden Tid, Nationen lærer at kjende sine ypperlige Mænd, og at mange af disse vilde stedse bleven ukjendte og uhædrede, naar ej den almindelige Nød havde vakt deres Mod, udviklet deres Kraft og drevet dem

frem paa en Bane, hvor begge kunde fremlyse i fuldeste Glands. I Freds og Velstands Dage fordrer ikke Fædrelandet store Opofrelser, kun jevn, stadig Virksomhed, og sjelden gjør denne megen Opsigt. En Mand med de herligste Anlæg, det ædleste Hjerte, den utrætteligste Arbejdsomhed kan, uden Regentens og sine Medborgeres Brøde, leve og døe ubemærket, fordi Lejlighed ej gaves ham til at vise, hvad han var, hvad han vilde og kunde. — Krigeren ansees vel i langvarig Fred af mangen En som et unyttigt Medlem af Samfundet, som en Byrde for Staten, der nærer ham. Besidder han Menneskeværd, da erkjendes og hædres maaskee dette; men hvad han engang kunde vorde som Landets Forsvarer, det agter Ingen paa, thi Ingen veed det. Men naar væbnede Hære bryde ind og true at berøve os vor Ejendom, vor Frihed, vor Selvstændighed; ej alene lære vi da tilbørligen at hædre den Stand, der værner om Alt hvad der er os dyrebart som Mennesker og Borgere; ogsaa den enkelte Kriger, der forhen blandede sig umærket i Hoben, men nu ved sit Mod, sine Talenter, sin Virksomhed og Standhaftighed i større eller mindre Grad blev Fædrelandets Velgjører, lære vi at kjende og beundre og velsigne. — Embedsmanden indskrænkedes maaskee til en liden Virkekreds, og opfyldte der troligen sin Pligt; men dette Arbejde blev ham let, thi han fandt ingen Hindring eller Modstand: og selv at skabe disse, hvo kunde fordre det af ham? Hvo kunde engang billige, om han havde gjort det? Han yndes og æres maaskee i sin Kreds, men aldrig tæller Staten ham blandt sine udmærkede

Borgere. Men nu stedes Fædrelandet i Fare; fordoblet Anstrengelse, Klogskab forenet med Fasthed, villig Opofrelse af Kræfter og Formue og Beqvemmelighed fordrer det af dem, i hvis Hænder det betroede sit Vel; nu lærer det at kjende sin ædle og troe Mand, og det fletter en Egekrands om hans Tinding, medens den dorske, egennyttige Lejesvend overgives til Ringeagt og Glemsel. — Den Rige virker maaskee i Landets rolige og lykkelige Dage meget Gavn som Agerdyrker, som Handelsmand, som Fabrikejer. Velstand udbreder han omkring sig; men et Spørgsmaal bliver det altid: var ej hans Hovedhensigt end mere at berige sig selv? Men, naar almindelig Nød herskER, og han da, uden mulig Udsigt til Erstatning, aabner sit Skriin og sine Forraadshuse, for at lindre Trængendes Kaar og, saavidt det staaer til ham, forebygge den større Elendighed, der truer dem og Fædrelandet, da først er det vi ret kunne elske og ære ham; forhen pristes han som virksom, duelig Mand, nu tillægger Almeenstemmen ham det endnu langt hæderligere Navn: Menneskeven.

Men hvad om nu dette aldrig skeede? spørger Fædrelandets og Menneskehedens varme, men beskedne Ven, hvad om mine Medborgere aldrig lære at kjende mit hele Værd, hvad om jeg lever og døer uhædret? Naar kun min Bevidsthed tilsiger mig, at jeg ærligen viide det Gode, og at jeg virkede Alt hvad jeg kunde til mine Brødres Gavn, hvad taber jeg, om og ingen Anden veed eller paaskjønner det? Du taber Intet, ædle Mand! Hvad er Nationers Bifaldsraab mod et skyldfrit Hjertes stille Fred? Men for os er det vigtigt at kjende

Dig; os kan det ej være ligegyldigt at vide, paa hvem Fædrelandet med Tryghed kan forlade sig, naar det gjælder; det er Trang for vort Hjerte at yde vore Velgjørere den Tak, den Hæder, vi skylde dem; for vor Ungdom ønske vi at kunne nævne de Mænd, den bør stræbe at ligne, for vore Efterkommere dem, de, næst Gud, skylde den Tryghed, den Velstand, den Nationalhæder, de nyde.

Norge! ædle, ærværdige Fædreland! haarde vare de Lidelser, Du maatte udholde; men vilde, kunde Du ønske, aldrig at have lidt, naar da ogsaa de Hædersmænd, Du nu kjender og elsker, evig skulde bleven dig ubekjendte? Disse mandige Krigere, der vare opvoxne blandt Fredens Sysler, uden at have nogentid seet eller maaskee tænkt sig en væbnet Fiende, og nu, da Fædrelandet kaldte, droge hen og strede med et Mod og en Fasthed, som fordum Preussens, som i vore Dage Frankrigs øvede, hærdede Stridsmænd; disse varme Patrioter, der tænkte og virkede med utrættet Iver, vovede og opofrede alt for Medborgeres Tryghed, Fædrelandets Held og Hæder; disse ædle Menneskevenner, paa Sletten og blandt Fjeldene, der "kappedes om at bøde paa ubekjendte Brødres Tab", der selv lykkeligere ej nøjedes med at ynke de Lidende, men med aaben Haand og fromt Hjerte hjalp, hvor Hjælp behøvedes og var mulig — kunde Du, mit Fædreland! ligegyldig tænke disse dine Sønner og deres herlige Daad, Du fortjente da ej den blidere Lod, der nu synes at tilsmile Dig. Nej, det kan, det vil Du ikke; men erindre da ogsaa, at det var i Trængslens Stund, Du lærte at kjende disse Ædlinges Værd, og da velsigne

Du de haarde Lidelser, der skjenkede dig saa mangen prøvet Ven, da takke Du andagtsfuld det vise, altstyrende Forsyn, ej blot for din Befrielse, men ogsaa for Nøden, hvorfra Du befriedes!

Og Han, vore Krigeres tapre, forstandige Anfører, den urokkeligen retskafne Mand, den sande Menneskeven, naar lærte vi at kjende ham og at ære ham, som han fortjener? Alt i nogle Aar havde Norge tællet ham blandt sine Indvaanere. I en indskrænket Kreds var han højt agtet og elsket. Men, alt for beskeden til at fremtrænge sig, hvor Pligt ej henkaldte ham, var han udenfor denne Kreds kun lidet kjendt og hædret. Da tændtes pludseligen Krigens Luer. Som øverste Hærfører drog han hen at værne om Landets Grændser; i Spidsen for Norges uøvede Krigere gik han den indbrydende Fiende imøde; ved sin Raskhed og Bestemthed tilintetgjorde han dennes stolte Anlæg, og inden faa Maaneder var Norge reddet. Dog — ikke som Deres Lovtaler, ædle Fyrste! fremtræder jeg her. Var jeg endog, hvad jeg ingenlunde er, den, der med fuld Indsigt kunde vurdere og med udmærket Veltalenhed tolke Deres Fortjenester: var det end, hvad det sikkerligen aldrig har været eller kan være, behageligt for Dem i Deres egen Nærværelse at ophøjes med smigrende Ros; aldrig vilde dog det Huus, i hvilket vi samledes, den Eviges Tempel, være passende Sted til at vise et Menneske den ydmyge Hylding, som her ene tilkommer Templets Herre. Nej, ikke for at berømme Dem kaldtes jeg hid. Men at takke Dem i mine Medborgeres Navn for Alt hvad De var, Alt

hvad De vilde og udrettede til Hæder og Held for vort elskte Fædreland; at bevidne Dem, hvor højt, hvor inderligen Norges Sønner elske Dem, hvor tungt det er os herefter at skulle savne Dem, men ogsaa hvor stolteligen vi glædes over at see Norges Ven og Velgjører saaledes lønnet for sin hæderlige Daad, det er den Pligt, der paalagdes mig, og glad opfylder jeg den. Drag hen, elskte Prinds! til det ædle Folk, som længselfuldt venter Dem, og vær saa lykkelig, som man kan være det under Kronens og Scepterets Byrder! Drag hen med den Overbeviisning, at Normanden aldrig glemmer Dem, og at det er hans gladeste Haab, som hans fyrigste Ønske, heller aldrig at glemmes af Dem!

Danmark, Norge, Sverrig! i uopløseligt Samfundsbaand være disse Lande fra nu af forenede! Aarhundreder bortile, og intet formaae at bryde det Baand, som nu atter knyttes under saa skjønne Forvarsler! Danmarks og Norges Konge, vor dyrebare Sjette Frederik nyde, under Forsynets Varetægt, snart det Held at see sit hele Land overskygget af Fredens Palmer, og da at kunne gjøre det saa lykkeligt, som hans fromme Hjerte attraaer, saa lykkeligt, som det var ved hans kraftige Medvirkning i Syvende Christians Dage! Held over vort elskte Norge og hver dets retskafne, værdige Søn! Mod og Fasthed, ærligt Brodersind, Troskab mod Konge og Fædreland var fra Oldtiden af Normandens Særkjende; saa er det endnu, saa blive det evig! og fast, som Norges Klipper, skal da Norges Held og Hæder stande, til Tid er ikke mere! Held over

Danmark, vort ædle Broderland, og Velsignelse over vore Danske Brødre, hvis højmodige Gavmildhed satte os istand til at yde vore saarede Krigere, vore faldne Heltes Enker og faderløse Spæde den Hjælp, vort eget haardeligen betrængte Land ej uden svare Opofrelser kunde tilvejebragt! Held over hver Sandhedens og Dydens og sine Brødres Ven her og paa den hele Jord! Held over Menneskeheden! Snart tie Krigens frygtelige Torden over Land og Hav! Fast, som Skandinaviens Folk, vorde alle Nationer forenede i Samfundsbaand! Fred signe hele Jorden, og i dens Fjed fremspire og blomstre Oplysning, Forædling, Lyksalighed! —

Da denne Tale var tilende, bleve følgende Stropher, forfattede af Hr. Provst Frederik Schmidt, afsjungne i Choret under fuldstændigt Instrumental-Accompagnement, og var den skjønne Musik til samme componeret af Hr. Etatsraad Falbe.

Chor.

Trygt boede vi i Fredens Lye;
En kjærlig Engel værnede om Norden,
Imedens trindtom Krigens hule Torden
Lod fælt blandt vrede Lyn fra sorten Skye.

Med Harme Avind saae vort Held,
I Løn den over sorte Planer ruged';
Med List og Vold sit sikre Rov den sluged',
Og hærjed' Sletten, rysted' Norges Fjeld.

Men kraftløs sank dens hvasse Piil,
Hvor Frederiks og Christians Glavind blinkte.
De Norges Helte-Æt til Kampen vinkte,
Og Fienden veg, og Avind svandt med Jil.

Recitativ.

Men Søe-Uhyret trindt om Norges Strand
Sig snoede lumsk og spejded',
For Brødet fra de Hungrige at rane.
Med slangebugted Krop det vilde qvæle
Det Folk, som trodsede dets Braad.
Da hørtes Jammers Raab fra Armods mørke Vraae,
Og blege Sot steg op fra Helas Mørke,
At fælde Landets Haab og kue Landets Styrke.

Qvartet.

Men Held os! Krigens Glavind hviler;
Men Held os! Freden atter smiler,
Og Christian til sin Krone bandt
Den Fred, Han sejersalig vandt;
Og Landets Saar skal atter læges,
De matte Hjerter atter qvæges,
Og Kraften, gjennem Prøvens Ild,
Fremstraale dobbelt lys og mild.

Derpaa fremtraadte Hs. Højærværdighed Hr. Biskop Dr. Bech midt i Forsamlingen, og med den ham egne Fynd og Værdighed talede saalunde:

Paa denne Fredens herlige Dag opsteg udentvivl fra alle Hjerter den første Tanke i et glad Takoffer til Fredens Gud og forbarmende Fader. Med dette Offer hellige vi fremdeles Festens Højtid! Evig priset og alene tilbedet være hans over Himmelen og Jorden ophøjede Fadernavn, som skjenkede os Freden med Nabofolket, og dens Velsignelser tilbage! Med denne Tanke styrke vi os, til at forstaae den Alvises Hensigter; med den styrke vi os, til en værdig Anvendelse af Fredens upaaskjønnelige Velgjerninger!

Lovsang.

— — — — — — — —*)

Høje og hæderlige Forsamling! Denne Dag er Fredens Dag, som Fredens Gud skjenkede Danmarks og Norges Konge, Frederik den Sjette; som han, Frederik den Ejegode, skjenkede os; som Kongens og Fædrelandets Ven, Helten Christian, vandt os. Men hvorledes? Glæde og Sørgmodighed — kunne disse i deres Natur saa ulige Følelser paa eengang finde Rum i Sjelen? Dog synes de begge at have i denne højtidelige Stund udbredet sig i alle Hjerter. Freden med en kjæk og forstandig Nation, Budskabet om Freden med Nabobrødrene, maatte ikke det naturlig oplue den Glædes-Ild, der allerede blussede under Fredens Forventning, og nu saa festligen udbryder i lyse og hellige Flammer? Men Han, hvis Mod og Kraft og Klogskab vandt i Spidsen af Landets tapre Forsvarere, vandt Norge paa eengang Frelse og Hæder, Han vil skilles

*) Her var en Lovsang bestemt at afsynges, men blev ikke afsjungen.

fra os: hvad siger jeg? Han lyder Pligtens høje Kald, og forlader os!

Det er hiin Fred og denne Skilsmisse — saa tung for Hans, saa tung for vore Hjerter — der forener Glædens Følelser med Sørgmodighedens. Men aldrig saarede den Ædleste af Mænd, hvor Pligt ikke bød det; og aldrig da, uden at indgyde Lindring i det pligtmæssigen tilføjede Saar. Selv Hans Bortgang maa da og vorde Velgjerning for os. Hvad Han var og er, Norges Ven, kan Han aldrig ophøre at være, dette maa og vil taknemmeligen blive ihukommet af Norges sildigste Slægter.

Vender da ublandede tilbage, I Fredens blide Følelser! Han, som med Sejeren fremkaldte disse Glæder, deler dem saa inderligen med os. Lad end være, vi endnu, væbnede imod Evropas Fiende, maa fremdeles værne om vore Kyster, og mejsommeligen tilkjøbe eller tilvinde os Livets Fornødenheder: vi ville dog ikke tillade denne Fiende, at blande den mindste bitre Draabe i Dagens festlige Glæder, som forkynde Fredspagten med et ærværdigt Nabofolk. —

Men skulde disse Glæder blot være Øjeblikkets Glæder, Glæder, som svinde med Dagens Højtidelighed? Nej, Fædrelands Fryd være Normænds festlige Fryd, Fryd over de vigtige og varige Fordele, vi bør og kan berede os og indhøste af Fredens Velgjerning; Fordele, der maa, naar vi kun selv ville, gjøre os til et lykkeligt Folk i Fred, i Krigen frygteligt, og i ethvert Tilfælde uafhængigt, under en viis og kraftfuld Konges retfærdige Styrelse.

Derpaa henvende vi Tanken paa denne Fredens og Helten Christians Dag! Af den Aarsag være det mig tilladt at spørge, og forsøge paa at besvare Spørgsmaalet:

Hvilken er den sande og store Betydning af den med Nabofolket tilbagevundne Fred? Eller hvad bør den minde, og alvorligen minde os om?

Denne Fred minder os om Nationens Kraft og Hæderlighed, hvad den har viist sig at være, og hvad den kan vorde.

Ligesom Intet, uden en overordentlig Begivenhed, kan gjøre Brud paa Naturens sædvanlige Orden, og frembringe Standsning i dens bestemte Gang; saaledes maatte den meest uventede, ja en unaturlig Begivenhed i den politiske Verden til, for at løse Fredsbaandet for en Tid imellem Nordens Stater. Dette lykkedes Fredsforstyrreren, og det kom saavidt, at tvende Brodernationer opbødes til ærefuld Kamp. Paa nordisk Viis prøvede de i ærlig Strid deres Kræfter, og satte Manddom og Klogskab og Standhaftighed imod hinanden. Men Ærens Kamp er Fredens Vej: og de lærte derfor ikkun desmere at højagte hinanden, at føle deres gjensidige Trang til at knytte Venskabsbaandet paany, og at knytte det uopløseligt, at erkjende deres gjensidige Fordele i en varig Fredspagt.

Dog vort Norges Kæmpere skulde haardere prøves, end at maale Styrke med en ædel Nations stærke og modige Stridsmænd. Væbnede med kraftfuld Haand i hæderlig Kamp mod disse, maatte de med Vaaben i den

anden Haand værne om Landets Kyster imod en Fiende, som begjærlig efter Bytte tørster efter uretfærdig Vinding ved snedige Angreb, istedenfor at søge Hæder i lige og aabenbar Fejde. Dog, hvad vare disse Fiender imod de farligste af Alle, imod Mangel og Hunger, der kappedes om, at opdynge Hindringer og Besværligheder uden Tal, for Kæmpernes desuagtet ustandselige Fremtrængen paa Ærens og Sejerens smalle Stier og stejle Klipper? Men Normands Mod og Fædrelandskjærlighed kjender ikkun een Lov, den, at møde og trodse alle Vanskeligheder, at lide Alt, at udholde indtil Frelsens og Sejerens Time, naar Troskab imod Land og Konge byder det. Intet gjør ham forsagt, Intet raadvild. Hvor Sværdet maatte være for kort, der veed hans Mandighed at forlænge det. Han gaaer Fienden nærmere, og sikkert fælder ham. Ved Snildhed og Styrke, ved Hurtighed og klippefast Mod erstatter han Savnet selv af den tilstrækkelige Rustning. Det sinker ikke hans Fremfærd til Manddoms Daad, at han ej kan tilfredsstille sin Hunger, ej kan beskytte sit tyndt bedækkede Legeme imod Kuldens og Uvejrets barske Virkninger. Kun den kloge og uforfærdede Anførsel viser ham, hvor og hvorledes han skal gaae og hente Sejeren: han gaaer, og visselig han falder, eller bringer den tilbage med sig.

Saaledes gik det, saaledes bleve vore Krigere anførte, imod saa mange Arter af Fiender strede de, og saa uovervindelige vare de. Skulde vi nævne Heltene, som i Gjerningen viste, hvad vi have sagt? Vi maatte jo nævne Enhver, som stred, for at nævne dem Alle. Ej Timer, ej

Dage vare nok, til at optælle Exempler, til at fremstille Mindesmærker af saa megen og mandig Daad, af den Kraft og Hæderlighed, vore Krigere paa Landet, ved Kysterne og paa Søen gave saa gjentagne beundringsværdige Prøver paa.

Heltens Aand og hans Exempel, som styrede den besværligste Kamp under de besværligste Omstændigheder, besjelede hver Anfører og hver Stridsmand, og frembragte hine ærefulde Virkninger: og dersor mindes vi det paa denne festlige Dag, vi mindes det med Stolthed og Glæde, hvad Norges Mænd vare og ere, og hvad de end mere kunne vorde. Thi det var ikke Hæren alene, hiin Aand besjelede. Den virkede veldædigen overalt, den indtog alle Hjerter, og, lig den elektriske Funke, forplantede sin Ildkraft, i det den skabte det samme Mod, den samme Stemning for Konge og Fædreland i alle Norges Egne, fra Lindesnæs til Nordcap, fra Stat og til de østlige Grændser. Hvo tænkte, hvo arbejdede ikke i Trængslernes Dage med Liv og Anstrengelse for den fælleds Sag? Hvo sparede Opofrelser, hvo ønskede ikke at bringe ved Raad og Daad sit Offer paa Fædrelandets Alter?

Et Folk, skikket til at besjeles af en saadan Aand; et Folk, der ikke alene let undværede Ting, den lange Vane havde gjort til Fornødenhed, men selv under Følelsen af virkelig Mangel paa Livets Nødvendigheder vidste at hjælpe sig, og dog bevare den samme Stemning; et Folk af denne Æres og Selvstændigheds Følelse: vi maa tilstaae, vor Beundring stiger saare højt, og vi kunde ikke ansee nogen

Tvivl mere ugrundet end den, om et saadant Folk skulde kunne hæves til en misundeværdig Grad af Cultur og Lykke?

Er det saaledes, som vi alle have seet de glædeligste Beviser for, at Nationens Kraftfylde ej under de besværligste Omstændigheder lod sig udtømme: hvilken højere Betydning kan da ligge i den med Nabobrødrene tilkæmpede Fred, end at hiin frydende Tanke om Norges stedse fremadgaaende Cultur og Lykke bør blive virkeliggjort, at vi strax begynde og siden uafladeligen arbejde derpaa?

Vist nok paamindes vi ogsaa ved den gjenvundne Fred om de Offere af saa mangen Hæderskæmpe, der faldt for den; om de Lidelser, dens Erhvervelse voldte os; om de endnu, og hvo veed hvorlænge? vedvarende Virkninger deraf.

Ja, kostbart er for Staten Tabet af enhver daadfuld og hædret Mand, af Enhver, som med Kjækhed og Ære stred og faldt for den. Men have vi Aarsag til at beklage det faldne Hædersoffer, eller mon ikke meget mere til at misunde det? Bestaaer Livets Værd og Lykke i at opnaae Alderdommens rolige Dage og ej altid ærværdige Graahaar? Levede ikke den hæderlig og vel, som levede til Gavn og Ære for Samfundet; og end mere den, der døde ved at vinde det Frelse og Hæder? Selv hans Fald og Tab skal vorde det en rig Velgjerning i de Mange, som, opluede af hans Exempel, betræde i hans Spor Pligtens og Ærens Bane.

Hine udholdte forbigangne Lidelser, dem lader os, som det sommer sig, overgive til Forglemmelsen, forsaavidt de ikke vare Midler i den evige Viisdoms Haand til gavnlig Belærelse for os i Fremtiden! Dertil bruge vi dem, men ikke til at fremkalde Mismod og uværdige Beklagelser, der nedstemme den Aand, hvoraf vi oplivede alene vorde skikkede til at høste Fredens Frugter.

Dog, siger man, ej det forbigangne Onde er det, vi beklage, ikke det bør nedstemme os til Mismod; men de nærværende, de endnu længe vedvarende Virkninger deraf, kunne og skulde vi ogsaa overgive dem til Forglemmelse? Nej ingenlunde! Dette Onde maa vi, det bør vi mindes, skjønt ligesaalidet til Mismod som hiint; meget mere skal det tjene til at opløfte og forstærke Sjelen, at anspænde Kraften. Vi mindes det da, men vi smigre os ikke, ved at dølge for os dets sande Udspring, og hvorledes vi bør stoppe dets Kilder! Vi ligne ikke den indbildte Sunde, der omsindtlig lukker Øjnene for Sygdommens Hovedsæde, indtil Dødens Krampetræk forsilde giver Fornuften Herredømme over Indbildningen! Bleve vi vel enten klogere eller lykkeligere ved den tilbagevendte Fred, dersom vi dvælende med Tanken ved det Onde, Krigen nødvendigen voldte, ikke fornemmelig fæstede den paa det Onde, som unødvendigen, for ikke at sige bebrejdelsesværdigen, var forend Krigen kom, og gjorde denne saa mangefold besværligere? Dybe vare de Saar, som Krigen sloge os, men de bleve det derfor, eller saameget dybere, formedelst de gamle Bræk,

hvoraf vi forud havde Meen, som vi ikke nok følede, ikke nok kjendte. — Hvilke vare vel Kilderne, hvoraf det største Onde udflød? Hvoraf hiint vigtige Savn af Livets første Fornødenheder, den Menneskevennen saa smertende Mangel, til at fyldestgjøre Nødlidenhedens retfærdige Krav? Ja, Fienden spærrede os Adgangen, han opslugede Brødet, som vore Trængende begjærede til Livets Ophold. Da han ej kunde afvæbne vort Mod og vor Kraft, vilde han afvæbne os ved Mangel og Hunger. Men som han gjorde det for at skade os, saa kunde han ikkun gjøre det, fordi vi forud havde tilladt ham at skade os. Umindelig længe vuggede i Fredens rolige Skjød, syntes vi ej engang at ville frygte dens Afbrydelse som mulig. Med Guldet i Haanden tilkjøbte vi os, hvad vi med tomme Hænder kunde ved Arbejde have tilvejebragt. Forlidet pløjede vi Jorden, fordi vi formeget lode Skibets Kjøl pløje Bølgerne, og fjernt fra hente det Korn, vi hjemme kunde have høstet. Stærkt troende, "naar Tid kommer, kommer der ogsaa Raad," frydede vi os ved det Nærværende, og overgave de kommende Dage til deres egen Forsorg. Ej engang beredte paa, at møde de vante Uaar eller Afgrødens os saa bekjendte Misvæxt med et viseligen henlagt Forraad, vare vi endnu mindre beredte paa, at møde med et større Forraad Fiendens farligste Vaaben, Hungerens Vaaben. Alt for kjelent vante til at skaffe os for Penge det, hvormed vi skulde føde, hvormed vi skulde klæde os, bleve Hænderne forlidet øvede i den Vindskibelighed, der gjør et Folk saa uafhængigt og tillige saa lykkeligt. Deraf

ogsaa det nedbøjende Syn af Betlere uden Tal, som i Husene, paa Gaderne, paa Vejene anraabte og anraabe om at mætte deres Hunger uden Arbejde, at klæde deres Nøgenhed, uskikkede for næsten enhver Flidens Haandtering, og selv at virke noget dertil.

Vi skulde her ikke nævne Hovedkilden til Alt, den Standpunct, hvorpaa Oplysningen under saadanne Omstændigheder maa staae. Vi skulde ikke ydermere nævne den Trang og Usselhed, den Udueligheid og Usædelighed, som uundgaaelige Følger af Mangel paa tilstrækkelig og hensigtsmæssig Cultur og Oplysning.

Hvad, om vi itide, i de gode Dage havde klogeligen tænkt paa, at de onde kunde komme, skulde hine Byrder have saaledes kunnet trykke os; skulde Nøden have været at tale om; skulde Fienden kunnet ført hiint frygtelige Vaaben, Hungeren, imod os; skulde vore Penge have sjunket saa dybt i deres Værd; skulde arbejdsføre Trængende have arbejdsløse bedet om Brød; skulde vi have følt Trang til at hente Føde og Klæde fra fremmede Steder, Trang paa noget Forsvarsmiddel, Trang til nogen Afhængighed af en Fiendes Forholdsregler? Vi manglede jo ellers Intet. Fædrelandets Forsvarere luede af Mod, forfærdede ved deres Manddom Fienden, og ved deres Snildhed og Hurtighed aftvang ham Beundring, idet de fulgte med uindskrænket Tillid deres store Anførers Bud og Exempel. Den samme Aand besjelede hele Nationen, den samme Stemning for den fælleds Sag. Dog følte vi Krigens

Byrder, dog føle vi Virkningerne deraf saa besværlige. Eller rettere: vi føle Virkningerne af hine Mangler, af Mangelen paa Betænksomhed og Forberedelse, paa Forsynlighed, paa Anlæg og Indretninger, hvortil Regjeringen saa ofte opmuntrede i Fredens Dage, af Mangel paa Alvor og Enighed, og af den Karrigskab, der ej tillod os at give rundeligen til de rette Øjemeder og paa de rette Steder. Af disse Kilder udsprang og udspringer egentlig det Onde, som gjør den Kloge tvivlraadig, den Formuende forlegen, som presser Taarer af Nødens Øjne.

Men vi bør kun mindes det, fordi vi have Raad imod det Onde, fordi vi have Midler i vor Magt til at formindske det, og i Tidens Følge ganske at udslette dets Spor; fordi vi tør tænke os, hvad der kan gjøres for Norges Held, og fordi dette, naar vi enes derom, aabner os en lys og herlig Udsigt i Fremtiden.

Hvilke ere da, spørger man, de gyldne Midler til saa store, saa glædelige Hensigter? Hvor findes de? Vi ville ile hen at fremdrage dem. Vel os, vi ikke trænge til at smigre med behagelige, men tomme Forventninger, eller at fremstille Phantasiens Billeder paa en aldrig opnaaende Lykke! Vel os, at Midlerne ere os saa nær, at de findes i Norges eget Skjød, at de gjemmes i Landets Herlighed, i dets mangehaande naturlige Rigdomme! Disse ere og kunde ikke blive udtomte; disse ere ikke, og kunde ej af Fiendehaand blive erobrede og borttagne. Disse Skatte, vel benyttede og anvendte, skulde rigeligen forslaae til at afhjælpe ethvert Savn, at fremskaffe enhver Fornødenhed;

at fyldestgjøre de Fordringer af Fremtids Cultur og Lykke, som den Aand, der besjeler Norges Sønner i Farer og Gjenvordigheder, giver dem saa retmæssigt Krav paa.

Skulde end disse Hjælpekilder ligesom ved et Underverk blive forstoppede, og den spærrede Adgang til deres hensigtsmæssige Benyttelse ligesom blive forseglet: saa har hver retskaffen og tænkende Fædrelandsven i sit Hoved, i sit Hjerte, i sine Hænder saadanne Midler, som ingen Omverling af Omstændigheder, intet Ulykkes-Tilfælde formaaer at afvriste ham.

Eller skulde det maaskee betage os Modet, skulde det kunne lunkne Følelsen for vor høje Pligt imod Konge og Fædreland, at vi ej forudsaae Enden paa det Onde, men vel en lang Varighed af dets Virkninger, at vi kun efterhaanden og omsider kunde nærme os Maalet? Eller, maaskee vi gjorde det bedre, om vi lode Hjerterne hensynke i sørgmodig Uvirksomhed og idel bange Forventninger, biende paa, hvad Skjæbne og Tilfælde vilde tilføre os, og virke for os? Eller, maaskee vi fortjente endog Bebrejdelse, ifald vi mandigen tænkte, at Kraft og Samdrægtighed aldrig forgjæves kæmpede mod Vanskeligheder, at Stræben med Forstand og Enighed til et stort og hæderligt Formaal aldrig er bleven beskæmmet. Nu, saa vildfare vi langt heller i denne Troe, end at søge Trøst i uvirksom og kraftløs Betænkelighed.

Dog, vi vide, det ej er forgjæves; vi vide det af Verdens Erfaring og af dens Aarbøger, hvad Klogskab, samholdelig Anstrengelse og Udholdenhed have endog med

svage Kræfter kunnet udrette. Hvad bragte engang hiin noksom bekjendte Handelsstat i saa stor Anseelse; hvad samlede Verdens Skatte i dens Skjød? Hvor ubetydeligt var Holland, hvor langt fra at eje saadan Styrke, som vort Fædreland i dets naturlige Kræfter, da det først begyndte at arbejde sig op til det Slags Lykke, som Rigdom giver! Dog nærede det ved Handel og Vindskibelighed, ved klog Oekonomie og Sparsomhed, ved Fasthed, Anstrengelse og Samdrægtighed en Højde og Anseelse, der opvakte den største Misundelse hos Havenes nuværende Beherskér. Denne hvilede derfor ikke heller, førend den, ved udstrøet Uenigheds og andre Lidenskabers Sæd i sine Medbejleres Hjerter, havde bragt deres Lykkes Sol meer og meer til at dale, indtil den ganske gik under; da hiin derimod ligesaavel ved Kraft og Enighed, ved Cultur og Industrie, som ved foragtelige og uretfærdige Midler vandt sig stedse højere op til Eneherredømmet, og til at gjøre sig Verdens Handel skatskyldig.

Formaaer da Kraft og Samdrægtighed saameget, endog hvor de ej altid ledsages af Bevidstheden om ædle Henfigter: kunne vi da tvivle om, at de skulde være tilstrækkelige til at hæve vort Fædreland, med dets naturlige Styrke og Formue, op over Vanskeligheder og Hindringer til et stort og ærværdigt Maal, som det uden Herskesyge attraaer og stræber til? — Der kunde da Intet fattes, uden den gode, den alvorlige Villie til Ening om at fremdrage Midlerne, og ligesaa alvorligen og henfigtsmæssigen at anvende dem. Men denne fattes ikke, og kan ikke

fattes; thi Alt opbyder dertil. Nu er Tiden at ville, hvad Hengivenhed for Konge og Fædreland fordrer, at arbejde paa Helbredelsen af de gamle Bræk, af de nye slagne Saar; at tænke paa og virke for, hvad vi nu, kloge af Skade, indsee at have forsomt; at erkjende, det er os selv langt meer, end vor Fiende, der skadede os; at det er paa Oplysning og Sædelighed, paa sand Cultur og en til Landet passende Vindskibelighed, paa Klogskab og Forsynlighed, paa Anstrengelse og Enighed vi skulle bygge vor Hæder og Lykke.

Dertil benytte vi den Roe, som den gjenvundne Fred med Nabofolket skjenker os; lig Kæmperen, der under Stridens Hede ej kom de blødende Saar ihu, men efter fuldendt Strid desto omhyggeligere tænkte paa sin Helbredelse, for at vorde skikket paany til ærefuld Kamp! Dette er den sande og store Betydning af den Fred, der i Dag saa festligen samlede os; dette er Heltens Fordring til os, som vandt os Freden; dette er vor fredsæle Konges Fordring til os, som skjenkede os den. Hvad var ellers alle vore udholdte og udholdende Lidelser; hvad Mening laa der ellers i Glædens Budskab om den tilbagevendte Fred; hvad Betydning havde ellers al denne Dags saa frydende Festlighed, disse store, glimrende, højtidelige Bebudelser af Held og Glæde?

Den være os da, denne Fredens Dag, den være os en stor og uforglemmelig Dag, da vi værdigen hyldede vor ejegode Sjette Frederiks og Helten Christians velgjorende Fordringer til os; da mange Norges oplyste, kraftfulde, virksomme

og formuende Mænd svore hverandre en hellig, ubrydelig Eed: at ville i uadskilleligt Samfund og med Standhaftighed ofre Tid og Evner paa at hæve Fædrelandet til en stedse stigende Cultur og Lykke, til den Rang af Hæder og Anseelse, det har saa gjældende Krav paa!

Vel os, vel Norge! jo helligere denne Eed bliver holdt. Hvilket Held beredte Krigen os da; hvilken frydelig Udsigt i Fremtiden aabnede Fredens Dag os! Da maatte vi med den højeste og inderligste Tilbedelse opløfte vore Hjerter i de gladeste Takoffere til alle Kongers Konge, alle Himles og Jordens Guders Gud, for den største Velgjerning, den, da han bød Krigens Tordener udbrede Forfærdelse over Landet, da han saa majestætisk fadergod vakte Norges slumrende Aand, og fremkaldte hos Nationen høj Følelse af dens Værd, og den Rang af Lykke, han forlenede den med Kraft at opstige til!

Ja, Alle sværge vi i dette højtidelige Nu: Helligt være os Norges sande Vel, helligt være os dets sande og varige Hæder! Dette sværge vi ved den Lydighed og Troskab, vi ere vor Konge skyldige; ved vor Agtelse for Nationens Ære og Lykke; i den Fyrstes Paahør, hvis uforglemmelige Fortjenester af Norge alle Hjerter hylde og i Dag saa festligen mindes; og i den Fyrstes Paahør, som Kongen udkaarede til Heltens Eftermand, og som Helten udkaarede til sin Ven. I denne ærværdige Forsamling, i dette Brodersamfund indgaae vi

denne Pagt, og stadfæste den rundt omkring, skuende dette Monument, som Taknemmelighed rejste Fredens Giver, vor dyrebare Konge, og Fredens Erobrer, Kongens og Norges Ven!

Men lader os indvie dette synlige Minde om det Taknemmeligheds Monument, som staaer uforgængeligt i alle Normænds Hjerter, lader os indvie det med Ærens og Sejerens Tegn! Nærmer Dem, Hædersmænd, som dertil ere udvalgte, og indvier det til et højtideligt Vidne om Fredens herlige Dag!

(Her fremtraadte nogle af de paraderende Krigere, og svingede Fanerne over Monumentet.)

Fred og Velsignelse af det Høje over Kongen og hans Huus, over Nationen og Fædrelandet! Een Aand besjele alle Norges tænkende Mænd for Norges Vel, for Norges Hæder! Derfor leve og tænke, derfor virke og arbejde vi! Dette var Pagten vi indgik, den vorde ubrydelig! Det skee! og Fredens Velsignelse trykke sit Indsegl derpaa! —

Efter Hs. Højærværdighed Biskoppens Tale blev følgende Slutnings-Sang, ligeledes af Hr. Provst Schmidt, udført af de i Choret værende Sangere og Musici:

Chor.

Dig, himmelsendte Fred, vi hylde!
Velsignelsernes rige Fylde
Nedstrømmer fra Dit milde Væld,
Og skaber Lys og Liv og Held.

Den Helt, som kraftfuld Kampen endte,
Som al sin Hu til Freden vendte,
Som vejed' Landets Tarv og Trang,
Ham tone Fredens Jubelsang!

O Fred! Dit Lys bestraale Norden,
Det straale over hele Jorden,
Og under Dine Palmers Lye
Fremspire Liv og Held paa nye!

Halleluja i Evighed. Amen. *)

Og dermed endtes denne højtidelige Handling. Det fortjener at bemærkes, at, skjønt nogle Tusinde Mennesker

---

*) Overeensstemmende med Forfatterens Villie meddeles herved Cantaten med alle dens Chore, saaledes, som han ønskede at den skulde kjendes af Publicum:

Cantate.

Chor.

Trygt boede vi i Fredens Lye;
Vor elskte Fred'rik værnede om Norden,
Imedens trindtom Krigens hule Torden
Lød fælt blandt vrede Lyn fra sorten Skye.

Med Harme Avind saae vort Held,
I Løn den over sorte Planer ruged';
Med List og Vold sit sikre Rov den sluged',
Og hærjed' Sletten, rysted' Norges Fjeld.

Men kraftløs sank dens hvasse Piil
Ved Klippens Fod, hvor Christians Glavind blinkte.
Han Norges Helte-Æt til Kampen vinkte,
Og Fienden veg for Heltens Aand og Ild.

af alle Borgerclasser vare samlede i Kirken, herskede dog under Talerne den største Tavshed og Rolighed;

Recitativ.

Men Søe-Uhyret trindt om Norges Strand
Sig snoede lumsk og spejded',
For Brødet fra de Hungrige at rane.
Med slangebugted Krop det vilde qvæle
Det Folk, som trodsede dets Braad.
Da hørtes Jammers Raab fra Armods mørke Vraae,
Og blege Sot steg op fra Helas Mørke,
At fælde Landets Haab og kue Landets Styrke.

Duet.

Men Held os! Krigens Glavind hviler;
Men Held os! Freden atter smiler,
Og Christian til sin Krone bandt
Den Fred, Han sejersalig vandt;
Og Landets Saar skal atter læges,
De matte Hjerter atter qvæges,
Og Kraften, gjennem Prøvens Ild,
Fremstraale dobbelt lys og mild.

(Efter Indlednings-Talen.)

Chor.

Dig, himmelsendte Fred, vi hylde!
Velsignelsernes rige Fylde
Nedstrømmer fra dit milde Væld;
Du skaber Lys og Liv og Held.

Den Helt, som kraftfuld Kampen endte,
Som al sin Hu til Freden vendte,
Som vejed' Landets Tarv og Trang,
Ham tone Fredens Jubelsang!

O Fred! Dit Lys bestraale Norden,
Det straale over hele Jorden,
Og under Dine Palmers Lye
Fremspire Liv og Held paa nye!

(Efter Biskop Bechs Tale.)

Chor (af Sangerne).

Uvejret svandt og Stormen tier,
Og Haabets Stjerne hæver sig,
Og Glædens Jubel-Harmonier,
O elskte Prinds! velsigne Dig.
Saa viis i Fred som kjæk i Krig,
O Christian! vi hylde Dig.

Alting foregik med Orden og Værdighed, og de mange taarefulde Øjne som saaes trindt omkring, vidnede om det Indtryk, som Talerne og Handlingen gjorde paa Tilhørernes Hjerter.

Strax efter havde Hs. Højærværdighed Biskoppen, i Spidsen for de denne Dag talrigen forsamlede Gejstlige, Audience hos begge Prindserne, som i de naadigste Udtryk bevidnede Dagens Talere Deres høje Tilfredshed.

Chor (af Forsamlingen).

Saa viis i Fred som kjæk i Krig,
O Christian! vi hylde Dig.

Du hævded' Norges gamle Hæder;
Som Klippen trodser Bølgens Slag,
Og Solglands om dens Isse freder,
Du stod paa Kampens mørke Dag,
Og lyste for hver Norges Søn
Til Sejrens Krands og Fredens Løn.

Chor (af Forsamlingen).

Du lyste for hver Norges Søn
Til Sejrens Krands og Fredens Løn.

Kun Aand og Kraft vort Held betrygge
I Fredens som i Farens Tid;
Paa denne faste Grund vi bygge!
Og Himlen signe vil vor Jid;
Da prises ret vor Christians Færd,
Og Norge er Hans Minde værd.

Chor (af Forsamlingen).

O Norge, priis Din Christians Færd,
Ved Aand og Kraft Hans Minde værd!!!

Kl. 3 samledes de, som af Borgerskabet vare indbudne, paa Kathedralskolens store Auditorium, ikke alene af Stadens Indvaanere, men ogsaa fra flere Byer i Stiftet, omtrent 300 i Antal. Kort efterat Hs. Kongl. Højhed og Højfyrstelige Durchlauchtighed vare ankomne, blev der anrettet. Kathedralskolens rummelige Læsesale vare ved denne Lejlighed decorerede; man spiste i 6 Værelser, der fulgte efter hinanden i en Række, saa man paa eengang kunde gjennemskue de fleste. Man trak Lod om Pladsene ved de forskjellige Borde. I det Værelse, hvor Prindsernes Taffel var serveret, var anbragt paa Væggen Hs. Kongl. Højheds og Norges Vaaben. Borddækningen var smagfuld og glimrende, og Beværtningen ypperlig. Da de udsøgte Vine havde stemt Gjæsterne til sømmelig Munterhed, bleve følgende Sange afsjungne og de dertil hørende Skaaler udbragte, dog saaledes, at en ny Ret blev frembaaren mellem hver Skaal.

I.

Mel. Saa glade vi drage det lynende Sværd ꝛc.

Højt Stridshornet lød i vort fredsomme Hjem,
Alt hørtes de Vaaben at brage;
Men modig og kraftfuld stod Normanden frem,
Og Ingen veg frygtsom tilbage.
Og Eden fra Fjeld og fra Dale gjenlød:
Troskab mod Kongen i Liv og Død!

Rask svunge de Normænd det dræbende Sværd,
Saa talrig end Fienden mon være;
Glad skuede Fred'rik den Helteværd,
Og lønned' de Kjække med Ære.
Og højere Raabet blandt Fjeldene lød:
Troskab mod Kongen i Liv og Død.

Da mødte Kong Carl ham med fredeligt Ord,
Og Fred'rik det hørte med Glæde.
Nu vandre de fredsæle Konger i Nord,
Omslynged' af Broderskabs Kjæde.
De dræbende Sværde vi lægge nu ned;
Leve vor Konge! han gav os Fred.

Han leve, og skue i ustyrret Fred
Sit Norge hvert Tab at forvinde!
See Velstand og Hæder gaae frem i dens Fjed,
Og Vanart og Nød at forsvinde! —
Og Samraabet lyde, som stedse det lød:
Troskab mod Fred'rik i Liv og Død!

C. Pavels.

Deres Majestæt Kong Frederik den Sjette!

II.

Mel. Vær Du vort Selskabs Skytsgudinde rc.

Vor Sang paa ny skal festlig tone:
Højt prise den med Jubellyd
Den fromme Viv paa Danmarks Trone,
Vor Dronning, stor ved huuslig Dyd!
Maria! Landets Moder! Dig
Tilraaber den: vær lykkelig!

Du aldrig glimred' i Dit Rige
Ved Herskeraand, ved mandig Daad;
Man saae Dig bly og tavs at vige,
Naar Fred'rik kaldte Mænd til Raad;
Men Hustroe var Du, øm og blid,
I Sorgens som i Glædens Tid.

Som Viv og Moder vi Dig hylde;
Dit Værd er stort, Din Lod er skjøn;
Saa meget Godt vi Fred'rik skylde,
Hos Dig hans Veldaad finder Løn.
Gid stedse, ædle Dronning! Du
Maa nyde, skjenke Held som nu!

C. Pavels.

Deres Majestæt Dronning Maria!

III.

Mel. For Norge, Kæmpers Fødeland ꝛc.

Er Norske Løve dysset ind
I en usalig Slummer?
Og kues Normænds glade Sind
Af Trængsters mørke Kummer? —
O vaagn dog op, hver Norges Mand!
Vort Løsen er: Vor Christian!
Hans Ros har trængt blandt Fiender ind,
Og Avind selv forstummer.

Af ædel Hu til Landets Held
Ham Fyrsten havde kaaret,
At byde mellem Norges Fjeld',
Og Han har Byrden baaret.
Saa kjæk i Feldt, saa viis i Fred
Er Helten, som vi glædes ved;
Han lever end til Nordens Vel,
Hans Ros er ubeskaaret.

En sejersalig Helt, saa mild,
Saa ædel og retfærdig!
Han tænder i vort Bryst den Ild,
Og er den Flamme værdig,
Som blusser her i Normænds Lag,
Som indtil Norges sidste Dag
Skal brænde for en Helt, saa mild,
Saa Ædel og Retfærdig!

Til Heltens Tak og Velbehag,
Hvis Daad kun Dyd belønner,
Paa Christians og Fredens Dag
Frem, ofrer, Norges Sønner!
En hellig Eed: Evindelig
Skal Normænd mindes, ligne Dig,
Og kæmpe for den gode Sag,
Men døe som Ærens Sønner!

N. Wulfsberg.

Deres Kongelige Højhed Prinds Christian August, Tronfølger til Sverrig!

IV.

Mel. Mit fulde Glas og Sangens raske Toner ꝛc.

Et Glimt af Fred tilsmiler atter Norden,
Og Millioner love Gud;
Gid snart den straale over hele Jorden,
Og Tvedragt døe af Verden ud!
Dog —— haanes atter Fredens Ven,
Vi drage Sværdet flux igjen.

Du, brave Prinds! hvis Kald det er at føre
Den Norske Hær til Sejer frem,
Du kjækt forbyde Nidingsmand at røre
Vort Fødeland, vort kjære Hjem!
Held med Dig, Prinds! i Ledingsfærd!
Og med Dit fredelige Værd!

N. Wulfsberg.

Deres Højfyrstelige Durchlauchtighed Prinds Friedrich til Hessen!

V.

Mel. Evan byder os at drikke ꝛc.

Flammer Baunens røde Lue
Paa vort Fjeld, og i vor Dal;
Skal vi atter Fiender skue
I vort Norges Klippe-Hal;
Fro da kæmper Norges Mand
Fra hvert Fjeld, og ved hver Strand;
Fienden skue
Vardens Lue
Flammende højt paa Fjeld og Strand!

Svæver stolt paa Norske Bølge
Fiendtlig Stavn, og fordrer Slag,
Norske Søgut rask skal følge
Gjennem Storm og Tordenbrag;
Normand, hejs dit Sejers-Flag!
Giv din Fiende glatte Lag;
Kugler suse,
Bølger bruse
Venligen blidt om Norges Flag!

Gamle Norge! trygt Du hviler
Paa din haarde Klippefod!
Stolt i Kamp mod Døden smiler
Dine Heltes Kraft og Mod!
Normænd boe i Norges Skjød
Troe i Liv og troe i Død;
Freden lønner
Norges Sønner,
Hulde og troe i Liv og Død!

L. St. Platou.

Forsvarsstanden til Lands og Vands!

VI.

Mel. At stride og sejre, naar Fienderne trued' rc.

Af stormfulde Skyer Freds-Solen frembryder,
Og smiler saa blidt til krigshærdede Jord;
I jublende Chore højt Fredshymnen lyder
Blandt Skove og Dale i fredsæle Nord;
Hvor Krigsluer flammed', hvor Sværdene klang,
Der toner forenede Nordboers Sang!

Mildt svæver om Nordens de ældgamle Riger
Med Lilier krandset fredsalige Aand!
Trygt Sverrig, vor Grande, sit Haandslag os giver,
Og trofast vi Broderen række vor Haand;
Paa Danrigets Sletter, blandt Norriges Fjeld',
I Sverriges Dale Fred, Frihed og Held!!!

L. St. Platou.

Freden med Sverrig!

VII.

Mel. Til Vaaben, see Fienderne komme rc.

Fostbrødre! hvi rasler vel Skjoldet,
Hvi gjengjalder Vaabnenes Gnye?
Hvi toner højt Luren fra Fjeldet,
Og Sangen i Dalenes Lye? —
Langt fjernedes Krigsgudens Torden
Fra Mannahejms-Etten i Norden;
Thi Svenske og Danske og Norske saa froe
Tilsvore hinanden Fostbroderskabs Troe!

Mild Svithjod i kongeligt Sæde
Guldkroner sølvlokkede Haar;
Klart funkler hans Aasyn af Glæde,
Saa kraftfuld den Gubbe fremgaaer;
Og Heltenes Minde han skuer,
Der herligt fra Oldtiden luer;
Thi favner han sine Fostbrødre i Nord,
De ældgamle Gubber Kong Dan og Kong Nor!

Hil Dan! Du min ærlige Kæmpe!
Hil Nor! Du est Klippernes Søn!
For Skandiens Hæder vi Trende
Forene vort Ønske, vor Bøn!
I Brødre! — I Christian give
Til Svithjod og Sverriges Rige,
Det styre den Kæmpe til Skandiens Gavn,
Og hele vort Norden velsigner hans Navn!

L. St. Platou.

Held Naboriget Sverrig, og Held det ved dets Tronarving!

VIII.

Mel. Frisk op Kammerader, til Hest, til Hest ꝛc.

Vort Norge til Ære højt lyde vor Røst
Blandt Klipper og Skove og Dale!
Ved Tanken om Norge opflammes vort Bryst,
Og Norrig til os monne tale:
"I Normænd! I vandre i Oldfædres Spor,
"Da stander Jert Norge saa trygt udi Nord!"

Hist Dannemark smiler i Bælternes Favn!
Huldt Brødrene Haanden os rækker;
Fra Oldtiden straaler det Danske Navn,
Og Fædrenes Kraftdaad opvækker;
Thi Heltekraft luer i Nordboens Bryst
Blandt Norriges Klipper, paa Dannemarks Kyst!

L. St. Platou.

Norge og Danmark!

Enhver af disse Skaaler blev udbragt med den største Enthousiasme, og ledsagedes af en Runda af Hoboister, Kanoners Løsning og eenstemmige Hurra-Raab. Da Hs. Kongl. Højheds Skaal var drukken, brusede længe et uafbrudt Hurra gjennem alle Sale, og forplantede sig til den udenfor samlede Mængde, der besvarede samme med den lydeligste Jubel. Derpaa behagede det Hs. Kongl. Højhed at gjennemvandre de forskjellige Spisesale, med den ham egne Blidhed at hilse de glade Gjæster, og siden selv at udbringe en Skaal for Stadens Borgerskab.

Ved ethvert Bord circulerede et Exemplar af nedenstaaende Indbydelse til "et Selskab for Norges Vel", som kort tilforn var udkastet og trykt:

Indbydelse
til et Selskab for Norges Vel.

Norske Landsmænd og Brødre!

Naar Uvejrsskyer mørkne Himlen, naar Stormen raser, Tordner rulle og Havbølger bruse, da skjælver den Uerfarne, den Svage, den Fejge; thi han øjner Intet uden Død og Undergang. Den Kjække, ved Erfaring findige og kloge Mand derimod, han skuer roligen Uvejrets Komme og rædsomme Udbrud; thi letteligen gjenkjender han i Alt Naturens vise Gang, der følger en højere velgjørende Styrelse.

Uvejret svinder. Solen straaler atter reen og klar. Hiin svage og frygtsomme Mand vaagner af sin Skræk,

glemmer Uvejret, betragter med Ligegyldighed dets sørgelige Følger, og nyder atter sit Fordums dosige Planteliv! Men den kjække, erfarne og tænksomme Mand, der stod i Uvejret med roligt, med mandigt Bryst, han berigede sin Erfarings Kundskab, han opdagede midt under Uvejrets Rædsler, hvorlunde et lignende Tilfældes mangehaande Følger deels kraftigen kunde forebygges, deels lettere afhjælpes. Denne Erfaring indgiver ham sindigt Mod; dette frembringer forøget Kraft; han forener sin Kraft med Andres, og flere Kræfters forenede Anstrengelse er Moder til gavnrig Daad.

Normænd! Kongens og Landets Sønner! denne kjække, denne kloge Mand er, vil og skal hver Normand være og blive. Ja, Norske Brødre! vi alle have været deeltagende Vidner til det stormende Uvejr, der saa nys vildt hvirvlede sig om vore Fjelde, vore Kyster og gjennem vore Dale. Vi alle ere deeltagende Vidner til det Meget, vort Fædreland, vort Norge har lidt, og end lider ved Uvejrets Følger, langt farligere, end selv den forbifarende Stormskye. Disse Følger maa, kan og skal afhjælpes ved forenede Normænds kraftfulde Daad, nu da Uvejrsskyerne svinde, nu da Freden mildt gjenstraaler i vore trygge og rolige Dale.

Norge, vort gamle stolte Klippeland, skal atter hæve sig med fornyet Glands. Norges Hæder og Held skal være Norske Sønners første Tanke og højeste Formaal. Da skal Uvejret glemmes, dets Spor udslettes, og selv disse, i det de svinde, skal bringe Held og Hæder over

vort elskede Fædreland. Da skal hver Normand kunne sige med Stolthed: hiint Uvejr kom, men Norges Sønner vaktes; — hiint Uvejr rasede, men Norges Sønner stode med urokket Heltekraft; — hiint Uvejr svandt, og efterlod sig sørgelige Mindesmærker, men Norges Sønner levede og virkede med forenet Kraft for det lidende, dot gjenfødte Fædreland.

Hvilken hellig Glorie omstraaler Norges Rige! Hvilken smilende Udsigt i Fremtiden! Alle Norges brave og ægte Sønner, blussende af Kraft, de tænke, de handle, de virke ene og alene for det fælleds Fædreland. Norges Børn skuede Moderlandets Ulykker, dets trykkende Mangler, dets tunge Savn, og de stræbe, de ile i enigt Samfund til det stolte Formaal, at forebygge hine, at afhjælpe disse. Og hvad formaaer ikke Fædrelandskjærlighed, hvad udretter ikke flere forenede Brødres forskjellige Kræfter? Oplysning udbredes, Jorddyrkning fremmes, Skovbrug forædles, Huusflid forøges, Fabriker anlægges, hver Industriegreen ophjælpes og befordres. Hvor Oplysningens og Virksomhedens milde Straaler saaledes lyse, der trives, der flammer reen og klar den ædlere, højere Moralitet. Paa denne Klippegrund hviler Stat og Folk tryggere, om muligt, end Dovre paa sin evige Granitfod. Paa denne Klippegrund hvile vort gode gamle Norge!!!

Norges Mænd! Skjønt og ædelt og højt er det i Farens Stund, naar Konge og Fædreland kalde, frivilligen og med mandigt Bryst at trodse Farer, at kæmpe imod Død og Undergang, at afvende disse fra Fædrelandets gamle

Arnesteder. Men ikke mindre skjønt og ædelt og højt er det, i Fredens roligere Dage med udholdende Kraft, med ufortrøden Iver, med fordoblet Anstrengelse at fremskynde og befordre Kongens eneste, højeste Attraae og Ønske, nemlig: Fædrelandets Vel. Begge Dele er skeet, vil og skal skee blandt Norriges Fjelde; thi end leve vi, end ere vi Norges Sønner og aldrig svege disse deres Pligt, aldrig deres medfødte Huldskab og Troskab imod Konge og Fædreland.

Norske Brødre! dette er ej et svagt Haab, men en fast Overbeviisning hos alle Undertegnede, hos Eders Venner og Landsmænd, der ere Normænd som I, og glæde sig over at være det. Vi ville derfor samle vore Kræfter, og fordoble vore Anstrengelser; vi ville pønse, handle og virke, Alle i Forening, til at fremme vor Konges, vor Sjette Frederiks stolte ophøjede Formaal, Fædrelandets tiltagende Kraft, Fædrelandets stigende Held!

I denne skjønne og store Hensigt have vi undertegnede Norges Mænd forenet os; i denne Hensigt ville vi oprette i vort Fædrelands Skjød et Selskab, hvis Virkekreds ikke skal indstrænke sig til nogen særegen, men omfatte enhver saavel oekonomisk som litterair Gjenstand; ikke indskrænke sig til noget bestemt Sted, men udstrække sig til alle Norges end de fjerneste Egne. Dertil behøve vi flere, ja mange patriotiske Normænds forenede Kraft og Bistand. Vor Villie er god, vor Hensigt reen, som vort Formaal stort og ophøjet. Vel indsee vi, at der, ligesom med alle ædle Frugter, vil medgaae lang Tid førend de

modnes, og endnu længere forend de bringes til større Fuldkommenhed; at ikke alle Arter paa eengang kunne plantes, eller med lige Omhyggelighed opelskes. Men vi tvivle ikke paa, at de jo alle efterhaanden ville modnes, og at vi stedse skulle komme det store Maal nærmere, dersom vor Plan og Hensigt vinde det forhaabede Bifald hos vore Medborgere, og vore fælleds Bestræbelser begynde og fortsættes med Kraft og Enighed.

Vi vove derfor herved at indbyde alle tænkende Normænd og Fædrelandets Sønner, til at forene sig og samvirke med os, i et almindeligt patriotisk Samfund, der paa denne Fredens og Helten Christians festlige Dag skal oprettes under Navn af:

Selskabet for Norges Vel,

hvis Plan og første Grundlove vi derfor herved meddele vore Norske Brødre.

§. 1. Der oprettes et Selskab, hvis Hovedsæde er i Christiania, under Navn af Selskabet for Norges Vel.

§. 2. Selskabets Øjemed er: at virke, saameget som det formaaer, til Norges Vel i litterair og oekonomisk Henseende.

A. Gjenstandene for dets Bestræbelser i litterair Henseende blive: at udbrede Oplysning ved Skrifter og paa enhver anden hensigtsmæssig Maade.

B. Gjenstandene for dets Bestræbelser i oekonomisk Henseende blive: at befordre Agerdyrkning, Fædrift, Huus- Konst- Manufactur- og Fabrik-Flid, samt paa enhver anden Maade at bidrage til en rigtig Benyttelse af Landets naturlige Fordele — og til Afhjælpning af dets Savn.

§. 3. Selskabet skal bestaae:

A. Af ordentlige Medlemmer. Disse ere de, som forpligte sig til, at erlægge den herefter bestemmende aarlige Contingent, og ved Raad og Daad at virke til Selskabets Formaal.

B. Af Æres-Medlemmer. Disse ere de, som Selskabet, formedelst en eller anden udmærket Fortjeneste af Fædrelandet, maatte ønske sig i sit Samfund.

§. 4. Medlemmernes Optagelse, Pligter, Rettigheder og hvad dermed staaer i Forbindelse, bestemmes ved Love, der udarbejdes af en dertil udvalgt Committee, og sanctioneres af Selskabet.

§. 5. Selskabet bestyres af en Præses, en Vice-Præses og en Direction, bestaaende af Formændene for følgende Classer:

a. Den naturvidenskabelige Classe.

b. Den topographisk-statistiske Classe.

c. Den historisk-philosophiske Classe.

d. Classen for Jagt, Fiskerie, Fædrift og Bie-Avl.

e. Classen for Jorddyrkning, Bjerg- og Skovvæsen.

f. Classen for Huus- Fabrik- og Konst-Flid.

g. Classen for Landets Forsyning, Handel og hvad dermed staaer i væsentlig Forbindelse.

Enhver af disse Classer forestaaes, foruden af Formanden, af tvende Commissarier, som afvexlende forrette Secretariatet.

Desuden har Selskabet en Directions-Secretaire og en Casserer.

§. 6. For at opnaae Selskabets Øjemed er det nødvendigt, at der i enhver Bye og ethvert District oprettes Selskaber, som have enten ganske eller tildeels, efter den locale Beskaffenhed, Hoved-Selskabets Formaal — og ville virke i Samfund med dette, der fra sin Side vil gjøre sig det til Pligt at understøtte hine saavel med Penge, som paa anden Maade.

For at faae saadanne Selskaber oprettede, og at forskaffe Hovedselskabet et tilstrækkeligt Antal Medlemmer, vil Selskabet søge at formaae nogle oplyste og virksomme Mænd i Norges forskjellige Egne til at virke med sig i disse Henseender, og tage Sæde i Directionen, saa ofte de her maatte være nærværende.

En nærmere Vejledning til Districts-Selskabers Indretning vil man være betænkt paa at udgive ved Trykken.

§. 7. For at bestride Selskabets Udgifter erlægger hvert Medlem aarlig 10 Rdlr. til Selskabets Casse. Desuden gjør man Regning paa formuende Patrioters kraftigere Bidrag ved Gaver, enten paa een Gang eller efterhaanden — det være sig enten til at befordre Selskabets almindelige Øjemed, eller til en særdeles Bestemmelse.

Som en Følge heraf bortfalde, ifald dette almindelige Selskab kommer istand, de hidtil svarede Contingenter til det Patriotiske Selskab for Aggershuus Stift og det Topographiske Selskab for Norge — da disse Selskaber, som have specielle Formaal, blive indbefattede under dette almindelige.

Christiania den 29de December 1809.

Friedrich P. z. Hessen.

Bech. Rosted. H. Wedel Jarlsberg. L. Stoud Platou. Rosenkrantz. S. Rasmusen. P. Anker. Arnesen. John Collett. P. Collett. P. W. Juell. M. Sigwardt. M. R. Flor. J. C. Schandorff. P. Bukier. Edv. Munk. L. Mariboe. A. J. Blix. A. Lumholtz. P. Lumholtz. H. Mathiesen. Knuth. N. Wulfsberg. Joh. Thrane. B. Prahl. H. Grüner. Maschmann.

Denne Indbydelse, som Hs. Højfyrstelige Durchlauchtighed Prinds Friedrich først havde underskrevet, blev modtagen, som man kunde vente det af Normænd, der føle varmt for et elsket Fædreland. Over Borde tegnede sig 200 Medlemmer *).

---

*) Allerede tælles et betydeligt Antal Medlemmer, og dagligen indkomme flere fra alle Norges Stifter. Selskabets Morgenrøde bebuder den skjønneste Dag. Det vinde fremdeles i Vært og Styrke! "Som en gammel Steeneeg udbrede det sine Grene over Fædrelandet!" I dets Lye fremblomstre Held og Oplysning blandt Norges Klipper! Det vorde herefter et Hædersnavn for hver Normand: at kaldes Medlem af dette Samfund!

Da Maaltidet var tilende, begave begge Prindserne sig bort, for siden, ligesom den største Deel af Selskabet, at tage i Øjesyn den anstillede Illumination. Denne var almindelig over den hele Bye, Opsloe og Forstæderne. Mange Steder saaes skjønne og betydningsfulde Transparenter.

Kl. 10 om Aftenen endtes Illuminationen paa et given Signal, og strax derpaa indfandt sig paa Kathedralskolens store Auditorium, foruden de forhen indbudne, nogle 100 Damer og unge Mandspersoner for at deeltage i et Bal, som Hs. Kongl. Højhed og Hs. Højfyrstelige Durchlauchtighed en Stund beærede med deres Nærværelse. Et fuldstændigt Orchester spillede til Dandsen; Beværtningen om Natten var ypperlig, og Ballet varede til næste Dags Morgen.

Der var tillige sørget for, at denne festlige og glade Dag skulde, saavidt det var muligt, ogsaa vorde det for de Fattige. Christianias Borgere gave et Maaltid til Lemmerne af alle Byens Fattighuse, samt Waysenhuset.

I Opsloe havde adskillige Velgjørere blandt Indvaanerne sammenskudt 45 Rdlr., hvilken Sum Dagen forud uddeeltes mellem de Fattige, saaledes: at 35 Voxne hver fik 1 Rdlr., og 16 Børn hver 48 ß — og bleve de gjort opmærksomme paa, i hvilken Anledning det skjenkedes dem. For Hospitalets Lemmer sammesteds blev ligeledes sørget, idet der, efter Directionens Foranstaltning, af Stiftelsens Casse udbetaltes en Gave til hver af 48 ß., og ligesaameget af en privat

Velgjører, der ej vil nævnes, saa at hvert Medlem fik 1 Rdlr. Bestyrerne af Aggers Sogns Fattigvæsen bespiste samme Dag paa egen Bekostning 292 Fattige, hvilke desuden blev given et Tilskud i Penge, hvortil nogle af Menigheden ogsaa bidroge.

Den følgende Dag, den 30te Decbr., blev hele Garnisonen overflødigen beværtet, og tilladt af høje Vedkommende at holde sig lystig med Dands om Aftenen.

Dagen derefter, Søndagen den 31te Decbr., gjorde Stadens civile Embedsmænd, DHrr. Officierer, Borgerskabets Repræsentanter, tilligemed andre Honoratiores deres underdanigste Opvartning hos Hs. Kgl. Højhed. Denne ædle Fyrste bevidnede dem, hvor inderligen han erkjendte den Hengivenhed og Kjærlighed enhver Normand viste ham; den Smerte han følte ved at forlade et Folk, han agtede og elskede saa højt — og ytrede tilsidst, at det var ham en trøstende Tanke, efter hans Bortgang at leve i saa mange retskafne Normænds Erindring. — Alle forlode Hs. Kongl. Højhed med rørte Hjerter; mange fældte Taarer ved den sørgelige Tanke, at de maaskee for sidste Gang skuede Norges uforglemmelige Christian. — Til Middag var stort Taffel hos Hs. Højfyrstelige Durchlauchtighed Prinds Friedrich.

Den Dag kom, der skal som en Sorgens Dag vorde antegnet i Norges Aarbøger, den 4de Jan. 1810, paa hvilken Hs. Kongl. Højhed tiltraadte sin Afrejse.

Kl. 9 om Formiddagen forkyndte 27 Kanonskud fra Aggershuus, at Hs. Kgl. Højhed forlod Christiania. Et sørgende Stille svævede over Hovedstaden. Mismod over, at den Skilsmisse, man længe havde befryg-tet, nu var bleven virkelig, havde bemestret sig hvert følende Hjerte. Hvert Skud lød bedrøvelig som Lig-klokkens Klang i Indvaanernes Øren. Afskeden stemte til Alvor — thi den sammendyngede i et eneste Mo-ment for hver tænkende Normand, hvad Norge tabte ved at tabe Christian August. —

Hs. Kongl. Højhed rejste i en aaben Slæde, og, efter hans ytrede Ønske, alene med Hs. Højfyrstelige Durchlauchtighed ud af Byen. En stor Mængde af alle Stænder havde iforvejen begivet sig til Aas Præ-stegaard, 3 Mile fra Byen, hvor Stabsofficiererne fra Christiania havde foranstaltet en smagfuld Beværtning. De høje Rejsende ankom sammesteds ved Middagstid. Over Borde blev følgende Sang afsjungen:

Mel. For Norge, Kæmpers Fødeland ꝛc.

Om Norges Fjeld, og Skov, og Dal
Saa mørk en Skye der svæver;
I Hytten, som i Borgens Hal,
Hver Normands Bryst sig hæver
Med Bøn til Gud for Norges Land,
For Norges Ven, Prinds Christian!
Og fra hvert Fjeld, hver Skov og Dal,
En hellig Lovsang svæver!

dybeste Følelse blev det sidste Vers af følgende Sang afsjungen af DHrr. Officierer, som vare tilstede.

Mel. Op Fjeldbygd med Fædrenes Styrke ꝛc.

Bellona saa frygtelig svæved'
Paa ildsvangre Skye over Nord;
Sin blodrøde Fakkel hun hæved',
Der truer med Hunger og Mord.
Møe, Moder og Oldingen gyser;
Men Synet ej Krigerne kyser.
"Ha! frejdig vi drage det hvinende Staal;
:,: "Os Christian fører til Sejerens Maal." :,:

Fra Østen en Hær hende følger,
Varden blusser og Budstikken gaaer;
Ceres røves paa Nordhavets Bølger,
Alt Rædsel og Undergang spaaer.
Kun Normandens Mod ikke svigter —
Med Riflen saa sikkert han sigter.
Til Kampen han gaaer som til festlige Dands —
:,: Hans Prinds ham anfører — og Sej'ren er hans. — :,:

Glad hilse vi Fredens Gudinde,
Og gjemme det myrdende Staal;
Thi Freden for Norge at vinde
Var vores — var Christians Maal.
Froe fulgte vi derfor din Fane,
O Prinds! den paa Sejerens Bane
Os førte til Hæder i Fædrenes Spor:
:,: Velsignet dit Minde skal blomstre i Nord! :,:

Til højere Bane Du iler,
At fremme vor Naboes Held:
Selv Himlen sit Bifald tilsmiler, —
Hør Krigernes sidste Lev vel!
:,: Gid Svea sin Lykke paaskjønne,
Din Viisdom og Godhed belønne!
Da Prinds! skal vort evig takskyldige Nord
Gjenlyde af Glædens højt jublende Chor. :,:

Otto Borchgrevink.

Inderlig rørt tog Hs. Kongl. Højhed Afsked fra sine kjække Vaabenbrødre — der fulgte ham med taarefulde Blik, indtil han forsvandt fra deres Øjne.

Mange fulgte Hs. Kongel. Højhed for at ledsage ham til Grændsen; blandt disse var Hr. Kammerherre Anker, Kammerherre Rosenkrantz, Grev Wedel, Kammerherre Løvenskiold og Stiftamtmand Thygeson, foruden nogle af Stabsofficiererne og andre Embedsmænd. Da Hs. K. H. rejste igjennem Vesibye Præstegjeld, var det allerede bleven mørkt, og saaes da nogle Vejen nærliggende Bøndergaarde smukt illuminerede. Ved Hølen havde Hr. Grosserer Stoltenberg fra Sogn oprejst en Æreport, omvunden med Granbar og behængt med mangefarvede Lamper; over Porten brændte Hs. K. Hds. Chiffre med en Krone over. Det hele dannede et skjønt og overraskende Syn. Her blev ogsaa Hs. Kongl. Højhed modtagen af 24 af Egnens meest formuende Bønder til Hest med Fakler, som fulgte ham

til Moss. Da Hs. Kongl. Højhed havde passeret igjennem Ereporten, blev han hilset med 27 Kanonskud og et vedholdende Hurra-Raab af den langsmed Vejen forsamlede Mængde af Hølens og Sogns Indvaanere, samt Bygdens Bønder. En Fjerdingmiil fra Moss mødte Jernverkets Folk, iførte Bjergmands-Dragt, med Fakler, for at lyse Hs. Kongl. Højhed til Byen. Kort før Hs. Kongl. Højheds Ankomst blev paa et given Signalskud den hele Bye illumineret, og et Skib i Havnen decoreret med Lamper. Ved Verket paraderede det borgerlige Militaire, og de i Byen indqvarterede Jægere gave de nødvendige Poster ved Indgangs-Dørene. Hs. Kongl. Højheds Ankomst forkyndtes med 27 Kanonskud og gjentagne Hurra-Raab. De høje Rejsende stege af i de for dem paa Verket bestemte Værelser. Byens Embedsmænd, Militaire og Borgerskab indfandt sig til Afskeds-Audience i Verkets store Sal, og deeltoge siden i et stort og glimrende Aftens-Taffel, som det Ankerske Fideicommis havde besørget. Før Bordet behagede det Hs. Kongl. Højhed med Følge at gaae omkring i Byen, for at beskue den anstillede Illumination: ved hvilken Lejlighed mange skjønne og smagfulde Transparenter bleve bemærkede. Saasnart Hs. Kongl. Højhed standsede paa Gaden for at tage dette eller hiint i Øjesyn, lød den forsamlede Mængdes lydeligste Jubel. Ved Taffelet udbragtes mange Skaaler under Kanoners Torden. Hs. Kongl. Højhed sagde endelig de forsamlede Gjæster sit sidste Farvel, — og Enhver forlod ham med rørt Hjerte og de

varmeste Ønsker om Lykke og Held for denne udmærkede Fyrste paa den store og ærefulde Bane, som Højsamme nu gik imøde.

Morgenen derefter, den 5te Januar, forlod Hs. Kongelige Højhed med Følge Byen Moss før Dagen gryede, under Kanoners Løsning fra Verket og Verle-Batterie. Borgerskabet paraderede paa det nye Torv, som den elskte Christian havde tilladt Borgerne at pryde med hans uforglemmelige Navn, — og den Deel af Byen, hvorigjennem Vejen faldt, var illumineret ligesom om Aftenen.

De høje Rejsende lagde Vejen over Hafslund, hvor de spiste til Middag hos Hr. Kammerherre Rosenkrantz, og fortsatte om Eftermiddagen Rejsen til Frederikshald.

Om Aftenen ankom det hele Følge til Frederikshald, og Hs. Kgl. Højhed steg af hos Hr. Grosserer C. Tank paa dennes skjønne Gaard, Rød, der ligger strax udenfor Byen. Hans høje Ankomst blev hilset med Kanonskud fra Fæstningen.

Den følgende Dag, den 6te Jan., tog Hs. Kgl. Højhed Afsked med det Søndenfjeldske Regiment, hvis Chef han havde været. Regimentet var opstillet paa Torvet. Det var et rørende Optrin at see hærdede og mandige Krigere fælde Taarer ved Skilsmissen fra denne saa højt elskede General. Det borgerlige Militaire paraderede ogsaa for Hs. Kgl. Højhed, som bevidnede samme, med hvilken Smerte han rev sig løs fra Haldens kjække og patriotiske Indvaanere, i hvis Kreds

han havde tilbragt flere lykkelige Aar. Derpaa behagede det Hs. Kgl. Højhed at træde ind paa Raadstuen, hvor Hr. Pastor Hount, Sognepræst til Berg, holdt efter Anmodning fra Borgerskabet følgende Tale:

Mine Medborgeres Tillid bød mig at tolke Deres Kongl. Højhed vore Følelser ved Deres Bortgang fra os, som i en Række af flere Aar nød Deres blide Omgang. Og Følelser, der ere saa levende, sande og oprigtige som disse, fordre Korthed og Inderlighed; maatte det kun lykkes mig at være deres værdige Tolk.

De forlader os, Naadigste Kronprinds! og dybt saares vore Hjerter ved Deres Bortgang. Deres mandige og bestemte, men tillige blide menneskekjærlige Charakteer fængslede vore Hjerter til Dem, og vi følte os saa stolte af at eje Dem iblandt os. "Nu smiler atter Himlen blid ned "til vort elskede Nord; nu vil Videnskaber og Konster "blomstre i dets Skjød; nu vil vore retfærdige og billige "Ønsker for Fødelandets Vel høres, og opfyldes; thi vor "Christian er Norges Ven, er Videnskabernes Elsker og "Dyrker, og vor Talsmand for Tronen." Saa tænkte Normanden, og følte sig i Dem saa glad og lykkelig. Men desværre! Vi skulde blot lære at kjende og beundre Deres sjeldne Værd, for desto inderligere at saares ved Deres Bortgang; vi skulde blot forlystes med skjønne Forventninger om Fremtids Held, uden mere at kunne haabe at see dem opfyldte: — og De, Naadigste Kronprinds! skulde blot dele Landets Ulykker, kjende dets Mangler, og afværge

dets Falb, men ej skue den blidere Fremtid, som Fredens Engel lovede os!

Ikkun eet Haab smiler endnu til os, og gyder Trøst i vor saarede Barm. Vor elskte Konges dyrebare Frende, vor blide Friedrich staaer i Spidsen for vort Land, og er Christians Ven; og hvad skulde vi ikke haabe af en Prinds, der var saa liberal at forene sig med Landets øvrige værdige Mænd for at ville fremme Norges Vel! — Dem, Naadigste Kronprinds! vinkede Forsynet til et højere Kald, en større og friere Virkekreds, værdigere Deres ophøjede Aand. De følge Himlens Vink, og knytte Broderbaandet imellem tvende Nationer, som altid bør være hinandens Venner, men aldrig Fiender! De nyde stedse den Lykke, som Deres sjeldne Dyd og ophøjede Menneskeværd fortjener. Beroves vi end Deres hulde Nærværelse — Deres blide Genius vil dog svæve om vort Nord — og Deres Minde vil forplantes med varm Taknemmelighed til den sildigste Slægt; — det vil være evigt som Norges Fjelde. — Naadigste Kronprinds! De modtage da vort sidste tunge Farvel og dermed vore hengivne Hjerter — og naar De, ophøjet paa Tronen, lønnes med et erkjendtligt og frelst Folks Velsignelser, saa erindre De, at De blandt Norges Fjelde ogsaa efterlod et Folk, som brænder af Beundring, Højagtelse og Kjærlighed til Dem, og som i sin Barm oprejste Dem et Minde, der er varigere end det stolte Marmor.

Himlens Fred og Velsignelse hvile over Dem!!!

Efterat Hs. Kgl. Højhed med rørt Hjerte og inderlig Varme havde svaret Taleren, begav han sig til Byens Skole, der skylder denne ædle Fyrste saa meget, — h a m, som overalt, hvor han har virket, har viist sig Oplysningens sande Befordrer. Til Middag blev Hs. Kgl. Højhed med høje Følge beværtet af Borgerskabet, hos Chefen for Borgervæbningen, Hr. Kjøbmand A. Stang. Intet var sparet, som kunde give denne Afskedsfest den fornødne Glands og Værdighed. Hs. Kgl. Højheds Skaal blev udbragt med en Enthousiasme, som man kunde vente sig af Haldens Mænd, der ogsaa af den ædle Fyrste modtoge de inderligste Forsikringer om hans Tilfredshed og Erkjendtlighed. Om Aftenen var Byen smagfuldt illumineret; ligeledes Fæstningens Huse. Det var et skjønt Syn, at see det ærværdige Frederiksteen hæve sit Hoved i Straaleglands mod Skyerne. Hs. Kgl. Højhed tilligemed Hs. Højfyrstelige Durchlauchtighed overnattede atter paa Rød.

Den 7de Januar frembrød, den for hver Normand saa sørgelige Dag, paa hvilken Norges ædle Ven og Velgjører skulde gaae over til sit nye Fædreland. Om Morgenen samledes hos Hr. Tank paa Rød saavel de, der havde fulgt Hs. Kgl. Højhed fra Christiania, som mange andre af Haldens og Omegnens Indvaanere. Tavse og vemodsfulde saae de Afskedens bitre Stund imøde. Under Frokosten, hvori det behagede Hs. Kgl. Højhed at deeltage, blev følgende Afskeds-Sang afsiungen:

Mel. For Norge, Kæmpers Fødeland ꝛc.

Mørk Afskeds-Timen stunder til;
Ej ændser den vor Klage!
Snart slaaer den Stund, der grusom vil
Vor Christian fra os drage! —
Ton vemodsfuld vor Afskeds-Sang!
Fyld, Broder, Bæg'ret sidste Gang!
Ak! Timen slaaer, der grusom vil
Vor Christian fra os drage!

Farvel, vor Christian, Farvel!
Saa kjær Du est os vorden!
Tak for hver Dag Du skabte Held
Her i vort frelste Norden!
See! Norge følger Dig med Graad,
Fordi det skjønner fuldt Din Daad.
Farvel, vor Christian, Farvel!
Saa kjær Du est os vorden!

Drag fro til kjække Broderland,
Hvor Kronen huldt Dig blinker!
Men glem ej Norge, Christian!
Hvor Kjærlighed Dig vinker;
Thi mens Du Sceptret fører der,
Du herster i hvert Hjerte her!
Drag fro til kjække Broderland,
Hvor Kronen huldt Dig blinker!

Almindeligt Chor:

Drag hen, hvor Tronen vinker Dig!
Bliv, ædle Fyrste, lykkelig!
Som Norge aldrig glemmer Dig,
Glem aldrig Norges Sønner!

J. St. Munk.

De Følelser, som i dette Øjeblik bestormede de Tilstedeværende, lade sig ikke beskrive. Afskedens bitre Skaal maatte tømmes: Sorg malede sig i ethvert Ansigt, og Taarer qvalte selv Heltens Stemme. Hs. Kgl. Højhed begav sig derpaa, ledsaget af Hs. Højfyrst. Durchl. og alle Tilstedeværende, ned til Røds-Landet, hvor en Lystjagt laa færdig for at føre Højstsamme til Svinesund. Begge Prindserne gik ombord i Jagten, og med dem mange af deres Følge; de øvrige stege ind i 6 Baade, som ligeledes laa færdige. Toget satte sig i Bevægelse, Flaggene vajede, og Fæstningens Torden forkyndte Afrejsen. Da Toget passerede forbi Sorgenfrie, et Landsted, Hr. N. Anker tilhørende, blev derfra hilset med 27 Kanonskud. I Norsk Svinesund blev Hs. Kgl. Højhed modtagen med Musik, samt Hurra- og Vivat-Raab af de talrige Skarer, som bedækkede Strandbredden og de nærliggende Klipper, Kanonernes Torden gjenlød blandt Fjeldene, og Hs. Kgl. Højhed gik op i Toldhuset paa den Norske Side, hvor Haldens Borgere havde foranstaltet passende Forfriskninger. De Svenske Herrer Statsraad Adlersparre, Grev Rosen, Baron Skjøldebrand og Provst Brunnius, som befandt sig paa den Svenske Side for at modtage

Hs. Kgl. Højhed, deres Fædrelands Tronfølger, satte nu over til Norsk Svinesund, for at complimentere de høje Rejsende. Adskillige Skaaler bleve derpaa udbragte under Kanoners Løsning, og nedenstaaende Afskeds-Sang assjungen:

Kunde Du i Normænds Hjerter skue,
Ædle Prinds! ved et saa tungt Farvel,
O! da saae Du der den rene Lue,
Som til Døden brænder for Dit Held;
Ja Du saae end meer, Du saae den Smerte,
Der omspænder hver en Normands Bryst
Nu, han skilles fra det ædle Hjerte,
Som i Krig og Fred gav Haab og Trøst.

Da Bellonas grumme Nødsler trued'
Den med Krig uvante Normands Hjem,
Da paa Fjeldets Tinde Baunen lued',
Da ved fredsæl Kyst drag' Fiender frem:
Da, o Prinds! da var Du selv tilstede
Der, hvor Faren fordred' Kraft og Mod;
Hvor Du kom, hver Normand følte Glæde,
Ført af Dig, han ofred' glad sit Blod.

Men vor Strid mod kjække Naboe endtes
— Krigeren i Landet Hvile nød —
Og Din Id til Norges Tarv henvendtes,
Thi Du vidste at vi savned' Brød:
Søe-Uhyret, Briten, raned' Føden
(Dyrekjøbt) fra Norges Klippe-Folk,
Men o Prinds! da var Du og i Nøden
Stedse Norges allerbedste Tolk.

Ikke blot som Fyrste skal Dit Minde
Evigt staae imellem Norges Fjeld',
Nej som trofast Ven Du det skal finde
Dybt rodfæstet i hver Normands Sjel.
Intet kan den ømme Afsked lindre,
Uden Tanken om Dit sjeldne Kald;
Men selv Tronens Glands skal ej forhindre,
At vi regne Dig blandt Venners Tal.

Normænds varme Ønsker Dig ledsage
Til den Hæder, som Du vandt ved Dyd:
Gid Dit høje Kald Dig ej unddrage
Fra den store Løn, fra huuslig Fryd!
Og naar Tronen Du engang bestiger,
Som Bestyrer af et ædelt Folk,
Da lad Venskab mellem Naboe-Riger
Altid finde Dig som ivrig Tolk.

Gaae da Ædle Prinds! til større Ære
End Dig Norges Sønner yde kan,
Men vor Vemod Dig i Dag maa lære,
At vi elske Dig, o Christian!
Held og Lykke stedse Dig ledsage,
Evig, evig elskte Christian!
Med vort rørte Hjertes Tak Du tage
Dette Ønske fra hver Norges Mand!

J. Wulfsberg.

Derefter fremtreen en agtværdig Bondemand af Bergs Sogn, John Sørbrønd, som i sit ukonstlede men hjertelige Sprog tolkede Hs. Kgl. Højhed Bonde-

standens Følelser. Hs. Kgl. Højhed blev inderligen rørt over dette nye Beviis paa Normandens Kjærlighed, og bevidnede, under et fast Haandtryk, Taleren sin varmeste Tak. Derpaa gik Hs. Kgl. Højhed ud paa den Svalgang, som omgiver Huset, hvor følgende Indskrift var anbragt:

Norge! græd ved dit Tab!
Sverrig! fryd Dig ved din Lykke!

Idet han vilde nedstige af den Trappe, som gaaer ned til Vandet, blev han med følgende Ord standset af Hr. Provst Glückstad, Sognepræst til Skjeberg:

Naadigste Prinds!

Tilgiv! at jeg endnu et Øjeblik — kun eet Øjeblik — drister mig til at standse Dem i Løbet paa Deres nye, store, vigtige og saa hæderfulde Bane. Og — tillad! at jeg i denne Afskedens sidste saa smertelige Stund atter — og atter — tolker Dem de Erkjendtligheds-Følelser, der besjele det Folk, hvis Skyts-Engel De var, og som De nu forlader. — Blev end ikke den Veltalenhed mig til Deel, hvormed mange mine Brødre forhen have hilset Dem; saa smigrer jeg mig dog med det glade Haab, at De, Naadigste Prinds! er overbeviist om: mit Hjerte hviler paa mine Læber — og at den Tak, de Ønsker, de Velsignelser, jeg vover at nedlægge for Deres Fødder, ere aldeles uskromtede og uden Smigger. — Tak derfor, ædle, gode Fyrste! at De med sand Klogskab og urokkeligt Mod beskyttede Skjoldungens, vor retsindige Frederiks Arv; —

Tak fordi De holdt Krigens Skueplads og dens rædselfuldeste Scener saa meget muligt ved Landets Grændser — Tak fordi De fulgte Deres ædle Hjertes Stemme, og ej unyttig ødslede Menneskers Blod — Tak fordi De mandig og kjæk var Norges Tolk ved Kongens Trone — og Held os, at Deres Ungdoms Ven, Deres Frende, vor Konges Svoger, Skjoldungens egen Æt, villig og glad vil betræde Deres Plads — Tak for hver bitter Taare, De i Lønsom fældede over Landsmænds Trang — og Tak for hver Deres kraftige Anstrengelse til at afhjælpe den — Tak for hver Deres runde og milde Gave paa Oplysningens og Armods Alter — Tak for hvert Deres usminkede Bidrag til Religionens, Andagtens og Sædelighedens Fremme — O Tak, ja evig Tak fordi De elskede vort Land! Gid det evig gaae Dem vel! Norge velsigner Dem, og ønsker, at saavist som De skal blive for Sverrig hvad en Christian den Tredie var for Danmark, en Christian den Fjerde for Norge, og hvad vor Frederik sikkerlig vil vorde for alle sine Stater, saavist skulle hine Frode den Fredegodes lykkelige Dage under Deres og Frederiks vise Styrelse vende tilbage til vort Norden. Yngves, Niords, Skjolds og Hothers Sønner ligesom de ere Brødre, vorde de Venner og arbejde til eet Maal — og aldrig blinke deres Sværde til Strid, undtagen de fælleds tvinges til at kæmpe mod en Voldsmand, der vil haane deres kjække Fædres Aske og Minde!

Ædle, gode Fyrste! Norge velsigner Dem, og ønsker: Gid Svenske Folket stedse fortjene Deres Hyldest, som De altid vil blive dets Kjærlighed værdig!

Normanden velsigner Dem, og ønsker: Lev længe, lev lykkelig!

Længe leve Christian August, vor Konges hulde Ven! — Længe leve Friedrich af Hessen, Norges Talsmand for Dannerkongens Trone!

Denne Tale gjorde det dybeste Indtryk paa Tilhørernes Hjerter. Den ædle Fyrste var rørt indtil Taarer. Enhver trængte sig omkring ham, for endnu eengang at see ham og sige ham det sidste Farvel. Det var ligesom en Fader skulde forlade en Skare af elskte Børn — det var et stort og rørende Optrin, at see tvende Folk, det ene nedsænkt i Sorg over at tabe sin Velgjører, det andet jublende at udstrække sine Arme, for at favne i den samme Person sin tilkommende Herske.

Endelig maatte vor uforglemmelige Christian slide sig løs af Norges Favn. Han gik atter ombord paa Lystjagten, som Hr. Capt. og Lotsoldermand Lorang havde havt den Ære at føre til Svinesund, men hvis Commando nu blev overtagen af Helten fra 2den April, Commandeur Lassen. Hs. Højf. Durchlauchtighed, og de som havde fulgt fra Halden, ledsagede Hs. Kgl. Højhed over paa Svensk Grund. De Svenske Herrer vare i Forvejen tagne tilbage, saaat Statsraad Adlersparre, Landshøydingen Grev Rosen og Provst Brunnius

modtoge Svearigets Kronprinds ved Strandbredden, og haranguerede ham hver især.

Nu kom det sidste og bitreste Skilsmissens Øjeblik — Hs. Kgl. Højhed maatte ligesom med Vold rive sig ud af Normændenes Favn: endnu eengang tog han Afsked med Kongens ædle Frende, Prinds Friedrich til Hessen, som er Christians Ungdoms-Ven og blev hans Eftermand i Norge: begge Fyrsterne omfavnede hinanden under hede Taarer. — Christian August steg ind i sin Vogn, bød Statsraad Adlersparre at sætte sig ved hans Side — og Sveas Klipper skjulte ham snart for Normændenes taareblendede Øjne. Ingen Norsk fulgte Hs. Kgl. Højhed undtagen hans Adjudant Hr. Capitaine v. Holst, som havde taget sin Afsked af Dansk Tjeneste for ikke at skilles fra den elskte Fyrste — og Norges ædle og troe Mand, Grev Wedel, der satte sig til Hest og ledsagede Hs. Kgl. Højhed til Tanum Præstegaard.

Christian August virker ikke mere blandt Norges Klipper — men hans Minde skal aldrig døe iblandt os — hans Navn skal være helligt for Norges sildigste Æt!

Ja, Prinds! til Dovres sidste Dag
Dig jubler Norges Stemme:
"Ej skal til Hjertets sidste Slag
Dig Klippens Sønner glemme!
Det Folk, Du gjengav Fædres Glands,
Dig rækker vundne Hæderskrands —
Ej skal til Norges sidste Dag
Dig Norges Sønner glemme!"

Til et varigt Monument for Helten og Fædrelandets Velgjører har Christianias Borgere lagt Grunden, ved efter Hr. Biskop Bechs Plan og Indbydelse at stifte en Arbejds-Anstalt for Byens Fattige, som efter Hs. Kgl. Højheds Tilladelse skal kaldes: Christians Minde.

Efterat Hs. Kgl. Højhed havde forladt Norge, udkom fra Højsamme i Bladet Tiden No. 37 følgende Afskeds-Ord, der fortjener at bevares i hver Normands Hu, og alvorligen at lægges paa Hjerte:

Normænd!

Det for mit Hjerte smertelige Øjeblik er kommen, da Skjæbnen og Pligt nøde mig til at forlade Eder. — Da vi erholdt her Efterretning om, at vor fredelskende Konge var bleven tvungen at gribe til Vaaben, at Freden var brudt, som i en lang Række af Aar havde gjort vort Fædreland lykkeligt og til Gjenstand for andre Nationers Misundelse, da var ikkun eet Raab, det gjælder Kongens, den retfærdige Sag, det gjælder Fædrelandets, Norges Ære og Frelse, som gjenlød fra vore Klipper, og ikkun een Tanke, een Følelse bessielede gamle Norges Sonner. Med Standhaftighed og Norsk Mod blev da hvert fiendtligt Angreb afslaaet ved vore brave Søe- og Landkrigere, ved vore Kysters kjække Beboere. Med udholdende og mandigt Mod taalte flere af Statens Borgere deres Velfærds uforskyldte Tab, Mangelen af Livets første

Fornødenheder, Tabet af deres Venner ved smitsomme Sygdomme; villigen ofrede de af det de selv savnede, paa Fædrenelandets Alter, til at forsyne efter Evne deres kæmpende Medbrødre med manglende Fornødenheder, til de Syges Forplejning og Vederqvægelse; thi vi kæmpede i en retfærdig Sag for gamle Norges Ære, og Privat-Interesse maatte vige for Almeenvel. Normandens gamle Charakteer oplivedes i dens fulde Kraft, den erhvervede Evropas øvrige Nationers Hylding, og Norge indtog paany den Rang, det tilkommer i den Retsindiges Øjne, som skjønner Kraft, Energie og Højmodigheds Virkning i Forhold til Evner. I dette Øjeblik stillede en for mig heldig Skjæbne mig i Spidsen af en ædel og kraftfuld Nation, og jeg blev hædret ved dens Anstrengelser. Stolt ved at have erhvervet mig det hæderfulde Navn af Normand, erholdt jeg saa mange Beviser paa Højagtelse og Kjærlighed af Eder, at jeg ej seer mig istand til at udtrykke den Taknemmelighed, den inderlige Hengivenhed for Norges ædle og kjække Sønner, som opfylder mit Hjerte, som vil være min Stolthed og min Trøst indtil mit sidste Aandedræt. Krigen oplivede Normandens energiefulde Charakteer, Privat-Interessen maatte vige for Almeenaanden, og saaledes bliver den en Velgjerning for Norge; thi denne Stemning vil og maa — ved at følge vore Fædres Exempel — ved at gjøre Tarvelighed til Ære, Vindskibelighed til Pligt og et af Eders Hoved-Øjemed — ved de følte Manglers mulige Afhjælpning ved Industrie — ved Oplysnings Fremme og Fordommes Bortrydning, gjøre Norge til et lykkeligt,

kraftfuldt, selvstændigt, uovervindeligt Land. Naar Privat-Interesse maatte vige for Almeenaand, da vil Enhver føle og indsee, at almeennyttige Indretninger ej alene kan og med Rette bør forlanges af en mild og retfærdig Regjering, som ej uden yderste Nød foroger byrdefulde Skatter, vanskelige at bestemme og at fordele; men at disse Foranstaltninger bør, og muligen ikkun hensigtsmæssig kan bevirkes ved ægte Normænds Forening; da vil Norge see dets Opdragelses-Anstalter udvidede, Oplysningen fremmet, Agerdyrkningen, fornemmelig i vore sydlige Provindser, som ved deres Danmark lignende Klimat maatte kunne blive et Kornkammer for Norge, oplivet. Ved nye Vejes og Canalers Anlæg vilde nye Velstands-Kilder aabnes. Ved Fabriqver vilde vore Metaller endmere forædles, og vi i vort eget Land forfærdige mange af de til Jordbruget og Huusholdningen fornødne Redskaber, som vi nu maa søge i andre Lande. Vore Skove vilde hensigtsmæssig og sparsommelig benyttes, for ej at berøve vort Land en Skat, hvis hastige Tab vilde have Landets Udmattelse og Undergang til Følge.

Saaledes vilde det nu overstandne Uheld blive en sand Lykke for Norge, da det oplivede Normandens Charakteer, da det oplivede den Kraft og den Stemning for Almeenvel, som hædrede Norge, og som ikkun med Ringeagt kan ansee Egennytte og nedrig Interesse, der alene tilkommer indskrænkede Hoveder og indskrænkede Hjerter. Dette er mit Haab, mit Ønske i det Øjeblik jeg forlader Eder, mine brave Landsmænd! Lad det blive opfyldt, og det

skal være mig det sikreste Beviis paa Eders kjærlige Erindring, en sand Beroligelse for mit Hjerte, for det Hjerte, som til dets sidste Slag vil føle lige varmt for Eders Vel.

Christiania den 30te December 1809.

Christian August,
Prinds til Slesvig-Holsten.

Held og Velsignelse følge Norges uforglemmelige Christian, Svearigets tilbedede Carl paa hans nye og glimrende Bane! Forsynet holde sin miskundelige Varetægt over ham! Længe, længe virke han til det store Maal: at udbrede Lys og Held og Lyksalighed i Norden!

Rettelse: Pag. 62, L. 2. Istedenfor: Bestyrerne af — læs: Inspecteurerne ved Aggers Fattigvæsen ꝛc.